

સંગ્રહિત

શ્રીલાવતી

નાટક પંચાકી.

વેશ્યા વ્યસન નિષેધક

રચનાર

અધ્યાપક કેશવલાલ શીવરામ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

અધ્યાપક મોહનલાલ કેશવલાલ

તથા

અધ્યાપક જયંતીલાલ કેશવલાલ

ડૉ. હાજમપટેલની પોળ—અમદાવાદ.

અમદાવાદ પીરમશા રોડ—શ્રી સત્યસાગર પ્રીન્ટીંગ

પ્રેસમાં પટેલ, પોચાભાઈ નંદુલાઈએ છાપી.

આવૃત્તી ૧૯ મી. પ્રત ૫૦૦૦ સને ૧૯૧૬.

કીંમત રૂ. ૮-૪-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૬૭૨૮ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ બાલાયત્ત ના. ૨૬

વિષય દેવદાસ

શ્રી

સંગીત લીલાવતી

નાટક પંચાંકી.

વેશ્યા વ્યસન નિષેધક.

શ્રીમન્ત ગાયકવાડ સરકાર સયાજીરાવ મહારાજશ્રિ
શ્રી દેશી નાટક સમાજને ભજવવા સાર.
આવૃત્તી ૬૯ મી સુધારા વધારા સાથે.

ૐૐૐૐૐૐૐૐૐૐૐ

રચનાર અધ્યાપક, કેશવલાલ શિવરામ
છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

અધ્યાપક મોહનલાલ કેશવલાલ

તથા

અધ્યાપક જયંતીલાલ કેશવલાલ

હાજપટેલની પોળ-અમદાવાદ.

અમદાવાદ—પીરમસા રોડ—“ શ્રી સત્યસાગર ”
પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં પટેલ પોચાભાઈ ચકુભાઈએ છાપી.

પ્રત ૫૦૦૦

કિંમત ૦—૪ ૦

સને ૧૯૧૬

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી ગ્રંથોપરિચય-સંગ્રહ
૬૬૨૮

અંતરવામિત્વના સર્વે હક પ્રસિદ્ધકર્તાએ સ્વાધિન રાખ્યા છે માટે
પ્રસિદ્ધકર્તાની લખીત પરવાનગી વગર આ નાટક અગર તેમાંનું
એક પણ ગાયન કોઈએ છાપવું, છપાવવું, વેચવું,
વેચાવવું અગર લખવું નહિં.

શ્રી.

રા. રા. સાંકળચંદ રતનચંદ વડીલ.

એકત્રીસા સવૈયા.

શ્રીમાળી જ્ઞાતિ પ્રખ્યાતિ. આજ્ઞ સંબમાં છે સદ્ગ્રહસ્થ;
પાદલિપ્ત પુરની પેઢીમાં, પુન્ય પ્રતાપે થયા પદસ્થ,
ધન ધન સિદ્ધાયણ ધન રક્ષક, દક્ષ પરિક્ષક દિલ ઉદાર.
કરં અર્પણુ આ નાટક ઉત્તમ, રનેહ સહિત કરશે સ્વીકાર.
રતનચંદના રતન પુત્ર છે, સમતા સાગર સાંકળચંદ;
સ્ત્રીચર્યન અમૃતસમ ઉચરી, આપો આપ અગ્નિક આનંદ.
લઘુ વયથી મમ ઉપર આ નો, નિર્મળ પરિપુરણ છે પ્યાર;
કરં અર્પણુ આ નાટક ઉત્તમ, રનેહ સહિત કરશે સ્વીકાર.
વડીલ વડીલ વિદ્યારસ વેતા, વિનીત વિવેકી સુનીતિવાન;
પરમ પ્રમાણિક પ્રૌઢ પરાક્રમી, મહાજનમાં છે મોહકું માન.
ઠવિની સંપત્તિના તરકરને, દંડાવ્યા દોરી દરબાર;
કરં અર્પણુ આ નાટક ઉત્તમ, રનેહ સહિત કરશે સ્વીકાર;

અમદાવાદ

અધ્યાપક.

૬૦. હાગ્નપટેલની પોળ

કેશવલાલ શીવરામ

શ્રી સંગીત લીલાવતી નાટક. પંચાંકી.

પાત્રજન.

સુત્રધાર.....નટ નાયક.
વિદુષક.....મોદકાનંદ, સદાકુળનો રસોધયો
નદી.....સુત્રધારની સ્ત્રી
સદાકુલ.....કૌશામ્બી નગરીનો નગર શેઠ
સે'જલઠે.....તેની સ્ત્રી
સુમતિવિલાસ.....જ્ઞેનો પુત્ર
સ્વર્થદત્ત.....સુમતિવિલાસનો મિત્ર
જોધતો.....સુમતિવિલાસનો હજુરીઓ
કામસેના.....કૌશામ્બી નગરીની વેશ્યા
કપટકળા.....કામસેનાની સાહેલી ગણિકા
કનકસેન.....કૌશામ્બી નગરીનો રાજા
સચિવ.....તેનો પ્રધાન
સોમદત્ત.....સુમતિવિલાસનો સસરો સારંગપુર નગરનો શેઠીઓ
સુભગા.....સુમતિવિલાસની સાસુ
પાયાપારેખ.....સોમદત્તનો મુનિમ
લીલાવતી.....સુમતિવિલાસની સ્ત્રી
સુગુણ મંજરી.....લીલાવતીની સખી
લાલબા.....સુમતિવિલાસની બેન
વિરવિલાસ.....લીલાવતીનો પુત્ર

સ્થળ કૌશામ્બી નગરી અને સારંગપુર નગર.

શ્રી, સંગીત લીલાવતી નાટક.

અંક પહેલો.

પ્રસ્તાવના.

સ્થળ-રંગ મંડપ - મંગળાચરણ.

સુત્રધાર—

શાહુલ વીક્રીત.

શ્રી શંખેશ્વર પ્રાર્થનાથ પ્રણમું, આપો સદા સંપદા,
કાપો પાપ અમાપ તાપ ત્રીવીધે, સેવા કરે સર્વદા;
હે વિશ્વેશ વીચીત્ર વેશ ભજવું, આ વિશ્વ ભુમી મહી,
રીઝીને સુપસાય થાય અમને, આનંદ દાતા અઘી.

ત્રીતાળી ચોપાઈ.

નાટક પાત્રને વેશ સમજ્યો, હજુ કેમ વિદુષક નાખ્યો,
વીદુ--આવ્યો વેશ રચીને વીચીત્ર, ફરમાવ્યા હુકમ હવે મિત્ર.

સુત્રધાર—

ગીતી--સાવણી.

શિવસુત્ર કેશવકૃપાહુ. “ સંગીત લીલાવતી નાટક ” ભજવું.

વેશ્યા વ્યસન નિષેધી આર્ય સકળને શિયળ વ્યસન સજવું,

એમાં ખપ છે તારો, સજન હસાવા હાસ્ય વચન બોલી;

માગે શું મહેનતનું, બોલ બરાબર તું અંતર બોલી. ૪

વીદુષક--વચપચતા નવ લાડુ, નિત જમવાની ટેવ પડી મારી,

ને મુજને એ મળશે, સુત્રધાર બજવીશ સેવા સારી. ૫

સુત્રધાર--જરૂર વીદુષક જમજે, સવારમાં સીધું મળશે સારું,

રંગે હવે પ્રસંગે, બજવજે તું ચતુર કામ તારું.

વીદુષક--આતે નાટક કે શું બતાવ, કૈક વહેમી ગયા બહેમ ખાઈ;

સુત્રધાર—

ગીતી--સાવણી.

અણુ સમણુ સમજે છે, નાટક કળાને બતાવના સરખી;

હશે કાચ કે હીરો, વગર ઝવેરી કાણ શકે પરખી ? ૭

કવિવર શીકર ન કરશે, નિંદે છો ખળ ઉત્તમ નાટકને;
શું શેઠડી સુકાશે, કરે અનાદર ગરબવ સાકરને. ૮

વિદુષક— ત્રીતાળી ચોપાઈ.

સુચનાથી નહીં સમજાએ કરો અધિક વિવેચન કાંએ,
સુ—બહાલીને લાગી કેમ હજુ વાર..... ૯

નટી.....આજ્ઞા આપો આરી ભરથાર ૯

સુ—નાટક વરણુન કયં સુવિશેષ..... ૧૦

નટી.....કરં આપ પ્રમાણ આદેશ. ૧૦

શ્રી જગત્ પતિ, પ્રભુ આપ સન્મતિ—(એ રાહ)

શ્રી સંખેશ્વરા, પ્રભુ ! પાર્થી છનવરા;

તેં નિવારી જાદવોની નહવણથી જરા—એ ટેક.

અંતરજામી વિભુ ! વિશરામી સમરી શિવપુર સાથ.

વંદુ પદ અરવિંદ વિનયથી, હેતે જોડી હાથ. શ્રી૦ ૧૧

જંજૂલીપના ભરત ક્ષેત્રમાં, ઈંદ્રપુરી અનુસાર;

સુંદર કૌશાભી નગરી કહી, જ્યાં વિધ વિધ વ્યાપાર શ્રી૦ ૧૨

વણીક “સદાશિવ” નગર શેઠ ત્યાં તસ સુત સુમતી ત્રિલાસ”

“લીલાવતી” લલના તેની જે પૂરણ બુદ્ધિ પ્રકાશ શ્રી૦ ૧૩

અજ્ઞામ બની આહરણી આપે ઝોઢી કાંમળ અંગ;

તિક્ષણ બુદ્ધિ થરી તજ્જોયો, સ્વામી વેસ્થા સંગ. શ્રી૦ ૧૪

મણિકા ધર્યાં નિજ ધર લાવી, કુળા કેળવી કંથ;

સુખ વિલસી સંસારતણું, પછી પાળ્યો સંજમ પંચ. શ્રી૦ ૧૫

થયાં દેવતા તેહ દંપતિ, એહનું નાટક આજ;

ભજનું ભાવ ધરી ભગવંતા, જય જય કર્યં છનરાજ. શ્રી૦ ૧૬

વિ૦—જઈ રાંધવા વખત થયો છે, શેઠ સદાશિવ ઘેર;

સેજલદે શેઠાણી સારાં, લાકુની છે દહેર. શ્રી૦ ૧૭

સર્વ પાત્રો—સૌ સભાજનો ઉપકાર આપનો.

પધારીને કૃપા કરી સ્વધર્મિ સન્નતો
(ઇતિ પ્રસ્તાવના)

શ્રી૦ ૧૮

અંક ૧ લો.

પ્રવેશ ૧ લો.

સદાકૃણ—(રાગ ઇંદ્ર સમાનો—રાગજી તો સો ગએ. એ રાહ)

પ્રાણ પ્રિયા સુણ પુત્ર આપણો, સુંદર સુમનિવિલાસ
નાની વયથી નિપુણ નિવડ્યો, અતિ કરી શાસ્ત્ર અભ્યાસ. ૧૯

જોને મન જીન શાસન શ્રદ્ધા, સદગુણે સંનૈગ;
પ્રતિદિન પ્યારી પ્રભુની પુજા, વિચરે છે વીધી નૈગ. ૨૦

સે'—પ્રાણપતિ અતી પુન્ય ઉદયથી, પામ્યા એવો પુત્ર;
કુળ દિપક એ દીવ્ય દીકરો, શોભાવશે ધર સુત. ૨૧

મન મોહનના મીઠાં વચનો, સુણી અમરત અનુસાર;
એ અલમેલાને અવલોકો, સદૃશ ગણું સંસાર. ૨૨

સ—જુડ મુખથી જરી ન ખોલ, પાળે હુકમ હમેશ;
સે'—એ રૂપાળો કદી રીસાઇ, કરે ન કિંચીત કલેશ. ૨૩

ભાગ્યશાળી એ ભોગવશે મમ, વૈભવ વીવીધક્રુપકાર;
સ—સ્નેહ ધરીને સદા પાળશે, શ્રાવક કુળ આચાર. ૨૪

સેંજલદે—ગરબી. દીપત્યદી (અખોલા શાને દ્યો છો એ રાહ)
શાશન દેવી કરશે સંરક્ષણ એ ટેક૦

સ—ઠાલો લાગે વિનિત વિચિક્ષણ એ ટેક૦

દોસ્તી નહીં દુરીજન તણી દીશે, વ્યસન મળે નહીં વાલ; ઠાલો ૦૨૫
પણ શોખીતો એ સુધડ ધણો છે, લાડકડો તુજ લાલ. ઠાલો લાગે.

સે'—ઠા'લા વાલમ મુજનેછે એ માલમ, વરણાગી કરતો વીશેષ. શાસન
શોખીન દીસેછે પણ સુત સારો, નવ અપલક્ષણ લેશ. શાસન. ૨૬

બુદ્ધિશાળી પુન્યશાળી બાળુડો, જીવજો વર્ષ હજાર. શા.

આખ્યોની કાઠીથી અધિક છે બહાલો, જીવનો જીવનહાર; શાં ૨૭
 સ—ચુઆ ને ચંદન અતર અરગળ, અંગ વિશેષે આપ બહાલો
 ઘોડાની ગાડીઓ નિલ દોડાવે પુરવ પુન્ય પ્રતાપ; બહાલો ૨૮
 સે'—આ સરવે એનો પછસો છે, ખુબ ખરચે ધરી ખાંત; શાં
 થાય ઉચાટ જતાં રજ આઘો, નિરખ્યાથી મુજને નિર્નાત શાં ૨૯
 સ—શ્રી જીન શાસન શોભા વધારશે, થાશે વડો નિદાન; બહાલો
 સકળ કળામાં કુશળ દીસે છે, મહિપતિ દશે માન બહાલો ૩૦
 સે'—એ થકા સુખીયાં આપણુ અહા! દીકરો ડાહ્યાપણુદાર; બહાલો
 સ—વાત સુપુત્રની વરણવીએ શી, વાણી થકા વારંવાર વહાલો ૩૧
 ના—(પ્રવેશ કરી) ગીતી લાવણી.

સાહેબ સમય થયો છે, પધારીએ બોજના કરવા ભાવે;
 સ—બોલાવ જ સુમતીને.....
 સે'—.....અમને એ વીણુ જમતાં નથી ફાવે; ૩૨
 મો—ઉઠો એમને ખાધુ, સ્વાસ્થીઆ સાથે જશે કરવા;
 સે'—લે ત્યારે આ ઉઠ્યાં.....
 સ.....અમથા ધાંટા કાઢે શું કરવા ૩૩

પ્રવેશ ૨ જો.

સુમતિરિલાસ—(ખુશ રહો સનમળ—એ રાહ)
 સુણ સજ્જન સંખ્યા સમય સે'લને સાર, કરવા ચાલો ફાંકડા થડું મનમારું
 ઘોડાગાડીમાં રોજમોજ મારું છું, પણ જવું ચાલતા આજ લાલધારું છું ૩૪
 રત્ના—સાહેબની મરજ એજ અમારી મરજ, આપો અંગરખુ આજ
 સ્ત્રીકારી અરજ
 આવીશું પાછા સે'લકરોને જ્યારે જમવા જવું છે પછી શેકળ મારે; ૩૫
 સુ—જાજે જમવાને કાણુ તને રોકે છે.....
 મો—.....ખેટા બાપા આગળ એમા શું કહેછે
 રત્ના—(માથાની ટોપી હાથમાં લઈ) લે આ મુકાદે ફક્કડ પેટા પેટા;
 જો—.....આ પહેલું ઘોતીયું અરે શેકળ કેરું ૩૬
 સુ—જવું છે કરવા અરે અમારે બેને.....

માજેઘતા જેઘએ તો આપ જીતીઓ એને,
 જો—જઘ પેલા ઓરડે જીઓ જીતીઓ જડશે, અંગરખુ આનું
 આજ પહેરવું પડશે ૩૭

સ્વા—જોડા એ નહાના નહી પહેરતાં કાવે.....
 મા—.....કયાંથી અકરમીના પગમાં એ આવે;

સ્વા—જોડા જેઘએ નહીં પગે ઉઘાડે જઘશું;
 શું કરવું શેઠને કાજ એટલું સહીયું ૩૮

જો—લ્યે. પાન બીડી પણ તમે સોપારી માથે,
 લલકો મારીને જાઓ શેઠ સગાથે,

સ—અતરનું પુમડું આપ્ય કાનમાં ઘાલું,
 શેઠજી બરાબર બની બગરે ચાલું; ૩૯

જો—કયમ શેઠ સ્વારથીઆનો વિશ્વાસ કરે છે
 એ પ્રપંચી પમસા પટાવી પેટ ભરે છે;

મા—જોડતા જેવાને આજે પાછળ જઘએ,
 કરી ખરેખરી ખાતરી શેઠને કહીએ; ૪૦

પ્રવેશ ૩ નો.

કપટકળા - ગીતી લાવણી.

આમ “ કામસેના ” તું વિરહાનળથી બ્યાકુળ થઈ પાર;
 પાર કીયો દુઃખે, અંતર રાગે મુજથી શા સાર ૪૧

કા—નણી તને અમણી શાણી “ કપટકળા ” શું પુછે છે ?
 નથી સુજતું કાંઈ, રે મુજને સ્મરે અતર પજવે છે ૪૨

જે મેં તને બતાવ્યો, કાલ જરૂરથી સંપાકાજે;
 એ મન મંદીર આવી, પ્રેમ અગ્નિથી બેન મને બાજે. ૪૩

કુ—અરે ઝાળખ્યો એને, વણિક જાતની સોઅત શી કરવી;
 આપણ સમ સ્વારથીઆ, પાર કરી ધન આશ નહી ધરવી ૪૪

કામસેના—કાલિંગડો દાદરો. (બદલ ગયે નેનારે—એ રાહ)
 મદન પડ્યો કેડેરે (૨) ઘણી ગભરાધરે મદન એ ટેક

મન હસ્તી મસ્તીમાં આવ્યો, માવત અંકુશ ક્યાંધરે; મદન
કાક વીચીક્ષણુ વીણુ વિઠ્ઠળ હું, તુજ મન ગાંડી ગૂણાધરે. મદન ૪૫
જો સ્વપને સંજોગ બને તો, પોહું પલંગ પુલ્લ છાધરે, મદન
પણ પતીવિણુ નિંદ્રા નહિ આવે, કાળજડામાં થાય કાંઈ કાંધરે મ ૪૬
ક—બળાપો ન કર બાળારે (૨) વિચારી કાંધરે, બળાપો એ ટેક
અધરીત આપણને આ કરવું, એમાં છે આપણી કમાધરે; બળાપો
કા—જોબનપુર વિષે જવાની, સ્વારથ સમજ તણાધરે. મદન ૦ ૪૭

કપટકળા— ગીતી લાવણી.

એથી અધિક રૂપાળા, રાજકુંવર તુજને રાખે રંજે;

સુખ સખી શું મળશે શેઠ સદાકળ તણા પુત્ર સંજે. ૪૮

કા—પીણુ દીપત્યંદી કહું છું નશીબે દુઃખીયો કાઘો છે—એ રાહ)
લાવ્યસખી એને મન લલચાણું એથી અધિક બીજો જગમાં ન જાણું ટેક
મનમોહન મદનેઅલી મુજને, ધાયલ કીધી છે મન ગભરાણું લા. ૦
ભમર ધનુષથી કટાક્ષ શરેઅતી, અરરકરયું મારું કાળજી કાણું, લા. ૪૯
ચતુર મનોહર ચંદ્ર વદનથી, પ્રેમની ભરતિએ હૃદય ભરાણું. લા.
સુક્ષ્મ સુંદર સાડી સળુ હું શું, ગમતું નથી હીરા મોતી ધરાણું. લા. ૫૦
શું રે કહું સખી સંગીત સાજને, ઠહાલા વિના ગમે ગાવું ન ગાણું. લા.
રસવતીરસિયાવિના પીરસી પણ, ઝેર જેવું લાગ્યું જરી ન જમાણું; લા. ૫૧
હંમ પલંગ હુતાસન સરખો, બાળે શરીર મખમલનું બીછાણું. લા.
તો સુખદાયક શયન સામગ્રી, મન ગમતાથી મદન સુખ માણું. લા. ૫૨
(ઝડખે જોઈ) ગજલ (નારીના કટાક્ષ પાસે—એ : હ)

જન સખી ઝડખે પેલા આબ્યા પ્રાણનાથ,

સમજવાને લાવ્ય રનેહ બાંધું તેહ સાથ;

ચિત હરણુ ચતુર વિના પડતું નથી એન,

આડી અવગાં વાત બધી મુઝ્ય મારી એન.

લ બોલાવી લાવું બાધ હું તારી હજુર.

એ પ્રપંચ પાસ સર્વ જાણું જરૂર;

ધર વેચાવ્યાં કંઈક તણાં પાછ વિષય વિખ.

ભલ ભલને ભોળવી મંગાવી મેં તો બીખ.

૫૪

કા—હાથમાં ગુલામ છડી ચાલ છટાદાર;

જલદી જ ખોલાવ મારો એ હધ્યાનો હાર;

સુ—(સ્વગત) કાંક વાત કહી સખીને, મારી નયણ બાણ,
આવશે ખોલાવવા શું હરણ કર્યા પ્રાણ.

૫૫

ક—રાગ સોરઠ ત્રીતાલી (પ્રીયા પરદેશમાં રહીઆ—એ રાહ)

ઉપર અલખેલા આવો, સુંદર શા સાર તલસાવો; ઉપર એ ટેક

બાધ અમારી આપ વિયોગી, સુરત કીડા કરીએ સંજોગી;

અધરામૃત આરોગી, બામીની ભોગી હ્યો લહાવો સું—ઉ. ૫૬

સુ—જલ્દો ત્રીતાલ (હાલ અપના કહું મેં કેસે—એ રાહ)

પ્રેમ વચન શરથી મન વાંધી સ્નેહ સાંકળી સજડ જડીરે;

તીરછાં નયન કરે તન તાણે, પ્રીય ચીતવૃત્તી કેદ પડીરે પ્રેમ. ૫૭

આ ગણીકા મમ મન મૃગ ઘેરી, ખસવા દે નહીં ગોખ ખડીરે;

સત્ય શીયળ નીતી સંહારણ, મદન ફોજ ચોતરફ ચડીરે. પ્રે. ૫૮

કાં ન સુજે સજન શું કરવું, આપ્ય સલાહ કાંઈ ઘાટ ઘડીરે;

સ્વા—સારેખ શું કરવા શરમાઓ, જાઓ સુખે નહીં વાત વડીરે. ૫૯

(સુમતીની કાસને તોપણ શરમાતા જોઈને) (ત્રીતાળી ચોપાધ)

મારા સમજે તમે શરમાઓ, ભલે વેશ્યા બવન મહીં જાઓ,

હું તો ખાનગી મીત્ર તમારો, ક્યાંઈ વાત નથી કરનારો. ૬૦

દેશાટ ને પંડીત જન પ્રેમ, અતી શાસ્ત્રનું વાંચવું એમ;

વેશ્યા ધરને કચેરી પ્રવેશ, વધે ચતુરપણું ત્યાં વીશેષ. ૬૧

નીતી શાસ્ત્રે કહ્યું નિર્ધાર, વેશ્યા સ્નેહમાં શેકજી સાર;

જો—સાળે આ શું ઉંધું સમજાવ્યું એના લમણામાં જીતું જડાવું. ૬૨

મો—વડા શેકનું થાય વગોણું, નથી કરવું આ જગતમાં જોણું,

તાલમખાજ વસે છે તમામ, જાનો રે કાઢી નાખશે કામ. ૬૩

વેશ્યાવાડો વટાવીનેજઈએ, લખડ ધક્કે એને પછી લઈએ,
સ્વઃ—તમે દોસ્ત મારા જીવનન, વીંટી આપો આતો મેહેરખાન. ૬૪

સુ—
ગીતી લાવણી
હીરાની વીંટી હું, લે આપું જ આંગળીએ ધાલી,
ખતાવજે ખઈરને, મલકાવી મુખ પંગતમાં મ્હાલી. ૬૫

સ્વઃ—ત્રીતાળી લાવણી.
શેઠ સાહેબ તમને સાબાશ, અમ જેવાની પ્રેરતા આશ;
ખલિરાયથી અધિક ઉદાર, ઝટ જાઓ એમાં શો વીચાર ? ૬૬
લાલ આપ કને રંગ લઉં છું, થયો જમવાનો વખત હું જઉં છું;

સુમ—ડીક જાઓ મને કાલે મળજો,
ખોલ્યા ખોલ પ્રમાણે પળજો. ૬૭

સુમતિ—(કપટ કળાને) કહ્યાણુ દીપચંદી
નાના મારે એની સાથમાં જવું, એને મુઠ્ઠી ઘેર એકલો આવું.
ક—જાઓ કીહાં શેઠ રનેહ જણાવી, બાવરીબાઈ અમારી ખનાવી. ૬૮
હરણુ કર્યું મન મુખ મલકાવી, લોચનને લટકે લલચાવી. જા.
બરજેખનમાં મમ સખી આવી, ભુરડી નાખી શુદ્ધ બુદ્ધ જુવાવી. ૬૯
ખાન પાન ગુણગાન તાજવી, રનેહની જાળે સખી સપડાવી; જા.
એને અનંગે અંતી અકળાવી, સુરત સમુદ્રમાં સજન કુળાવી. ૭૦

સુ—સ્વાસ્થીઓ ગયો સારું લગાડી, ઈર્ષા થયે કરે વાત લિધાડી;
ક—લાલ ચાલ્યું જવું પ્રેમ લગાડી, આવી કળા ખોટી કાણે શીખાડી. ૭૧

મદન અરિ થઈ આપ મુકાવી, બીરદ સફળ કરો જીવ બચાવી;
રશિક કુંવર રંગ મેહેલમાં આવી, શાંતિ આપો સુંદરી સમગ્રવા. ૭૨

કા—જંગલો જંગોટી ત્રીતાળ (સજન મુખડા ગતલાવોરે—એ ર.હ.)
પધારોને પ્રિતમજી પલંગેરે રંગ રસ રમીએ રાજ આજ પ્રિતમ—એક
પ્રિય દરશન દીઠથી દીવલર, ઉજ્યુ થયું છે આ તન સુંદર;

રામરાધ મમ થયાં વિક્ષવર, આવો મળીએ ઉમંગેરે રં. પ્રિતમજી ૭૩
 પુરવ પુન્ય પ્રતાપે પામી, તુજ પદ સેવા સુખકર સ્વામી;
 વિરહાનળની વેદના વામી, પાતળીયા પ્રસંગેરે, રં. પ્રિતમજી ૭૪
 પ્રાણુ જીવન મમ પ્રાણુથી પ્યારા, નિમિષ ન મુકું નાથજી ન્યારા;
 કામ અનળ શીતળ કરનારા, આલિંગા અંગેરે. પ્રિતમજી રં. ૭૫

પ્રવેશ ૪ થી.

સ્વાર્થદત્ત—ધૃત્રેજી લાવણી (છે જન પાલક—એ રાહ)

ગણિકાના ધરમાં શેઠ ગયા, લોપી નિજ કુળની લાજરે;
 શિખામણ દેતા શ્રીકાર, લાભ મળે નહીં મને લગાર,
 ઉલટા કાપે અપરંપાર, કદી બગડે મુજ કાજરે. ગણિકા ૭૬
 શ્રીમંત તણા ધરમાં ધુસી, ખુશામતથી કરીએ ખુશી;
 અવળા ચાલે તો તસ ભોગે, શાથી રાખું એનો શોગ;
 અહીં મીઠાં બાપણુનો મોખ, સઉમાં આપું સાજરે ગણિકા ૭૭
 હું ગણિકાને ગમતું બોલ્યો, પણ ખરો વિચાર નહીં બોલ્યો;
 એમાં આપણને છે દહાણું, વેર્યા કરશે ધણાં વખાણું;
 વળી શેઠને હાલી વાણુ અંદાં બોલ્યાં આજરે. ગણિકા ૭૮
 મો—(પ્રવેશ કરીને) (ધૃત્રેજી દાદરો) (સુંદરી રીસાવું આમ—એ રાહ)
 સ્વાર્થદત્ત સ્વાર્થ તુંતો સાધવામાં ઠીક છે

જો—(પ્રવેશ કરીને) ઉભો રહે હરામખોર બોલ્યું શેઠ ક્યાં ગયા

મો—(જરા ધીમે) ફાસલાવી ગઈ ગાંડ ગાંડવામાં ઠીક છે ૭૯

જોધતો—(રીસથી) શેઠને બગાડનાર આ ગમાર માર માર;

મોહકા—(ચાળા કરી) આમ છેક શું વિવેક મુકવો તે ઠીક છે ૮૦

સ્વાર્થ—પરતી શી પડી તમારે નહાવા ઉઠવું નથી;

લ્યો હવે જવા છો માર માનવામાં ઠીક છે.

૮૧

મોહકા—(ચપ્પયા લઇ) તમને અમને કાલ અંગ વસ્ત્ર એ અપાવશે;

ડાટી વાત બ્રાત આમ રાખવામાં ઠીક છે

૮૨

- જો—અડારી એક બે જડાવી પેલી વીંટી લે પડાવી;
સ્વા—(સ્વગત) એકલો અહીંથી વીંટી આપવામાં ઠીક છે ૮૩
- સ્વાર્થ— ગીતિ લાવણી
આ લ્યો બક બક મુકો, કાલે તમને કરાવશું રાજ;
જેમ થામ તેમ જોવું, ઘેર જશે જો કરશે પતરાજ ૮૪
- ભોગ શેકના ભાષ, ઉજમરો શો એમાં આપણને;
સ્નાન સુતક નહી આવે, દિવમાં વિચાર લાવી રહાપણને ૮૫
- ખુબ ખુશામદ કરીએ, આપ ઉદર ભરવાને ધન હરયા;
નિજ સ્વારથ મુક ને શિક્ષા દેતી જઈએ શું કમ્વા ૮૬
- જો—આવાની સો પતમાં, બહુ છોકરા શ્રીમંતના બગડે;
સ્વા—મુક્ય જવું જમવાને અરે નકામો કેમ મને રગડે ૮૭
- જો—ઠીક ઠીક આગળ થા, હું સેથી નહી તો પુજા થાશે,
મો—દુધપાકને પૂરા જરૂર જમાડું આલ્ય શેક પામે ૮૮

પ્રવેશ ૫ મો.

- સેજલદે—(મારી બાધરે દાડલા કેમ લીજે)--એ રાહ
સમી સાંજનો ગયો સુમતી સ્વાસ્થીઆની સંગે;
સદાકળ--અડધી ગઈ પણ હજી ન આંગ્યો આભુષણ છે અ ગે,
આવો ક્યાંથી તનુજ તારો.....
- સેજલદે--.....મારો રાયો સ્વાર્થદત્ત નથી સારો
સ્વાર્થદત્ત--(નેપથ્યમાં).....મને શાંધી વગર વાંકે મારો ૮૯
- સેજલદે--પહાર સાદ સ્વાસ્થીઆ જેવા.....
જોધતો--(નેપથ્યમાં).....હેંડ હેલી માલે,
સેજલદે--જોધતો પણ સાથે છે સ્વામી.....
- સ્વાર્થદત્ત--(નેપથ્યમાં).....મારે મોડું થાએ
મુકો જવું છે જમવાને.....
- મોહનનંદ--.....હજી માર્યા વિના તું અલ્યા નહી માને

સ્વાર્થદત્ત—ચાલો આવું છું ધક્કા મુક્કા મારો છો શાને (પ્રવેશ કરતાં) ૯૦

સદાકૃષ્ણ —અરે એકલો તું આંખો ને કે'ને સુમતી ક્યાં છે ?

મોહકાનંદ - ભુંક્ય ગધેડા તારા મુખથી ગણિકાના ધરમાં છે;

સેજલદે—ભુલું શું બોલે છે જ જ.....

મોહકાનંદ—.....હજી રહ્યાં શેઠાણી તમે તો રાજ,

જોઈતો.—મુડા મુકી ચુકીને કુળની માઝા.....૯૧

મોહકાનંદ—નિજ સ્વાસ્થ સાધન સ્વાસ્થીએ નાનિશાસ્ત્ર ખતાવી;

કામસેનાની કને મોકલ્યા બોળા શેઠ ભમાની

સદા—સે'જ—અલ્યા એવું તે હોય જ જ.....૯૨

જોઈતો—મોહ—અરે તમારા પગના સોગન, વાત છુપાવા માટે;

આ વોંટી સ્વાસ્થીએ લીધી, અમે પડાવી વાટે,

પુંઠે ગયા ના નહીં માનો ?.....

સ્વાસ્થદત્ત—.....વહી ગયો વખત મારો જમવાનો,

સેજલદે—કે'ને સાચું મારા પીટ્યા તું રહી જાનો..... ૯૩

સ્વાસ્થદત્ત— ગીતી લાવણી

વાવણ મૃગને ઘેરે, એમ શેઠને ગણિકાએ ઘેર્યા;

શું મારું ત્યાં ચાલે, પ્રેમ પાસમાં પડ્યા કામ પ્રેર્યા ૯૪

સદા—સોખત તું સુમતિની, કદી કરીશ નહીં સાફ તને કહું છું.

સ્વા—વાંક નથી કાંઈ મારો.....

મો—.....રોઝ તને હું રોજ ડામ દઉં છું. ૯૫

સ—અરે ધણું મેં આલ્યું ગરીબ ગોઝા પણ તેં ધર ધાલ્યું;

જા કર તારું કાળું.....

મો—... ડોળ એસવાનું કાપ્યું ડાળ ૯૬

પ્રવેશ ૬ ઠો.

કામસેના—તાલ દીપત્યદી (મોહાલે પધારો—એ રાહ)

મારો પાવન કરીયો પતંગ, પારા પ્રાણનાથ પધારી,

રન્યા રસીક રસીકાથી રંગ વિરહ દુઃખ બહાવા વિદારી;

આજ ઉપજી સીતળતા અંગ મને સ્વામીનાથ સ્વીકારી એ ટક
પ્રેમ હીંચોળે હીંચીઆ, સ્વામી દાસી સાથ;

મન માન્યું સુખ માણીયું હેતે બાલી ગળામાં હાથ પ્યારાં ૬૭
ચંદન તર ચિતહરતમે હું હાસા થઇ વેલ
જુદી પામી વળગતા રનેહ શેલડી રસથી સીંચેલ પ્યારાં ૬૮
શરદ રતુ સોહામણી પુરણ ચંદ્ર પ્રકાશ;

મંદ પવનની લહેરમાં હાલા વીલસો ઊ વીવીધ વીલાસ પ્યારાં ૬૯
અંતઃપુરમાં એકલા છાના રાખું છેલ;

કોક કળાને કળવી રમી રસીક કરો રંગ રેલ પ્યારાં ૧૦૦
તન મન ધન અર્પણ કરી રંજન મધ દીન રાત;

હાજર રહીશ હજુરમાં પ્રભુ અવર પુરુષ બ્રાત તાત પ્યારાં ૧૦૧

સુમતીવિલાસ— કાલિંગડો હુમરી.

પ્રીયા મારીરે પ્રાણ થકી તું છે પ્યારી —એ ટક૦

સુંદર વદન સરોવર અંદર નયન કમળ ખળી ન્યારી૦ પ્રીયા૦

તું કામળ કેમ કાળજી કાપે મારી કટાક્ષ કટારી૦ પ્રિયા૦ ૧૦૨

ગાલ ગુલાબીએ બિંદુ બીરાજે મૃગ મદનું મનોહારી૦ પ્રિયા

મંદ હસી મમ ગન તેં હરિયું અમૃત વચન ઉચારી પ્રિયા૦ ૧૦૩

કનક કળસ કુચ કંચુકી કસીયા રપર્ષ સદા સુખકારી; પ્રિયા૦

નિરપમ નારી તને નિરમાવી ઉર્વશી ગર્વ ઉતારી; પ્રિયા૦ ૧૦૪

રોજ રહીશ તુજ સમીપ રસીકી સજ્જન સંબંધ વિસારી૦ પ્રિયા૦

હાલ પિતાજીની પાસે જવાની વૃત્તિ કરી છે નિયારી; પ્રિયા૦ ૧૦૫

કામસેના— (દાદરો કાન્તા કેમ થશે—એ રાહ)

નાથ નવ કરો વાત ધર જવાનીરે વિરહ લાલ શું વેઠાય;

નહીં જવાય લાગું પાય દાસી છું સદાનીરે નાથ૦ ૧૦૬

પ્રેમનો ઝરો તક મળી પીવાનીરે સ્વામી સંગ રમવા રંગ;

આ પ્રસંગ છે ઉમંગ જાય છે જુવાનીરે નાથ૦ ૧૦૭

સુ— ફીકર પરહરો મારું વચન માનીરે જાઉં ધામ લેઇ દામ

કરીને કામ આવું આમ શું પછી કહેવાનીરે ફીકર૦ ૧૦૮

ધીરજ મન ધરો તજ દર્ઈ દીવાનીરે, મોહ્યાણુ, પકડી પાણુ;
વિનમ વાણી, લાવે તાણી,

કા—

વખત પહોડવાનીરે;

નાથ—૧૦૯

ગીતિ.

કા—વિરહાનળથી બળતી, મુજને મુકીને નીજ ધર જાવું;
ભોગી જાલે પધારો, ખચીત મારે આજ નથી ખાવું. ૧૧૦

મુ—ચતુર વિચક્ષણ ચતુરા, ઘટે નહિ તારે ઘેરું થાવું;
તારા હું સમ ખાઉં, હરિણાક્ષી હમણા જઈને આવું. ૧૧૧

પ્રવેશ ૭ મો.

જો—ભોપાળી ! દયાણુ—દાદરો—આઠ વેરી ગુડ (એ રાગ)

ભાઈ પટારો કેમ ઉઘાડયો, જોઈ કુંચી બેસારી કેધ,
સાહેબ બાપા બહાર ગયા છે, શું ? ધુન્નમાં ધાસ્યું લેધ.
બધું ધરેણું ક્યાં લખ ચાલ્યા, આમ કરી તરકરતું કામ;
પડશે માથે અરે અમારે, પાછું મુકો તમે તમામ. ૧૧૨

મુ—ચખાવલા તું ચઢી ગયો છે, પરતી તારે શી પંચાત;
બસ બસ તારે નહીં બોલવું, હમણા પાછળ પડશે લાત. ૧૧૩
નીચ જાન ચાકરની તારી, આખર જોડા ઉચકનાર,

આબ્ય રાંડના હવે અડાવા, બંદા તો આ ચાલ્યા બહાર. ૧૧૪

ગીતિ.

સદા—સુમતિ વિચાસ સાથે, કરે ધમાધમ અરે આમ સાથી;
જો—આ તાળું ઉઘાડયું, હાર ધરેણું ગયું મળુસમાંથી. ૧૧૫

મુ—બનઝારો—પ્રીય મીત્ર વીનો હો ભાઈ—(એ રાહ)

પ્રજ્જો માફ મન પ્યારી, નીરખી સુત ચાલ નઠારી;
મેં—મેં વાત પ્રથમ નહીં માની, પણ છેલાઈ નવ રહી જાની
થઈ ખરી ખાતરી મારી, નીરખી સુત ચાલ નઠારી; ૧૧૬
સમજી એને મેં સારો, કરીયો નહીં કદી દુકારો,
એ જુલ થઈ છે ભારી, નીરખી સુત ચાલ નઠારી. ૧૧૭

સ—હાલી તેં અધીક વખાણ્યો, અદેશો અલપ ન આણ્યો;
પણ સોખત મળી ન સારી, નીરખી સુત ચાલ નહારી. ૧૧૮

ઉધાડી પુત્ર પટારો, ટંકાવળી હાર તમારો;
કર્યો હરણ રહ્યો હું હારી, નીરખી સુત ચાલ નહારી. ૧૧૯

સે'—શી રીતે હું સમજાવું, રે ધડપણુમાં મજરાવું;
જેમાંથી થશે જુગારી, નીરખી સુત ચાલ નહારી. ૧૨૦

કિંચીત કહેતાં કોપે છે, લજ્જા કુળની લોપે છે;
સૌ વિનય વિવેક વીસારી, નીરખી સુત ચાલ નહારી. ૧૨૧

સદા—પેઠીમાં કદી ન પેસે, જે ધડી મમ પાસ ન બેસે;
જય નિત રમવાને જારી, નીરખી સુત ચાલ નહારી. ૧૨૨

કંઈકે ધન મિલકત મેલી, હરાજ કરાવી હવેલી;
નજરે જોયું મેં નારી, નીરખી સુત ચાલ નહારી. ૧૨૩

પ્રવેશ ૮ મો.

કામસેના—ખમાય જુલો દાદરો: આવત મોરારી (એ રાહ.)
વાલમ આવેરે (૨) આલી જંને આ આનંદ કંદ,
નંદ નંદ મંદ મંદ હસી હસાવેરે. ૧૨૪

ચંદ્ર વદન મદન મોહન નયન નીજ નચાવે.
ચતુર ચીત ચળાવે ઇશક અહિંથી લગાવે.
તાપ રુહિ સમાવે બેઠું ભાવેરે. ૧૨૫

સુમ—(ખમાય જુલો પંજળી, સૈયાં છોડે મોરી જૈયાં એ રાગ)
પ્યારી તું છે જીવન મારી, પ્યારી— ૧૨૬

લે આ હાર અમુલ્ય આપું કાકિલ કંઠે ધારી: ૧૨૭

તુજ તન વનમાં મમ મન મૃગજું, અચડાતું અરીચારી પ્યારી—
કા—નદી ડર ઉર ગીરી ઉપર ફરે છે, સર્વ વીવેક વીસારી પ્યારી—

સુ—નાજીક ઉપર નયન આણુ શું, ફેંકે મદન શીકારી પ્યારી—
વેણી નાગજનો ડર મુકી, ભટકે પણ ભય ભારી. ૧૨૮

ક—કદળી જાંબે કામળ મૃગને પા પ્રીતી રસવારી; પ્યારી—૧૨૬
કા—પ્યારા છો મન મોહન મારા પ્યારા— (એ ટેક)

પીશે પ્રિયમ વદન બાગમાં, છે અધરામૃત ક્યારા, પ્યારા—

ક—જય ચાચ ત્યાં ચતુર નથી ડર, મારગ સકળ સુધાર્યા, પ્યારા—
આ તન વન સુંદર મન મોહન, નાવે ચોર નકારા. પ્યારા—

કા—મમ વૃત્તી હરણીથી હરણે, સઘ મનોરથ સાર્યા, પ્યારા—૧૨૭

સુ—ખમાયની હુમરી પંજાખી પ્રીય બીના જીયા મોરાં (એ ટેક)
મારી પ્યારી આ તમે ઉડીને મુકો કીક. (એ ટેક)

લાવતાં ઘરેણું જેઠતાએ તો જાણ્યું,
તાણું તેણે તોય આણ્યું અડાની અધીક — મારી ૧૨૮

ખાધા હશે ચાડીરે, ઠેક હું પહોંસાડીરે.
હમણાં આવું જવું જેઠએ, બાપાજીની બીક. મારી—૧૨૯

કામ—જોગીઆ આશા (જકા હો સીતમકા એ રાહ)

ખરે પ્રાણ પ્યારા તજીને મને, હંજી શું જવું છે પીનાજી કને.

સુ—સમજતી નથી તું જરા સુંદરી, ખરે જાંખ આંસુ થકી આ બરી

કા—જીલીલા પતી છોડનારી નથી, જુદી નહીં પડે માછલી નીરથી,

સુ—જરાવાર જઈ હાલ આવું અહીં, અંધીરી ન થા સત્ય બોલું સહી;

થકી એક ઘરમાં નથી ગોઠતું, નથી ચિત વે'પારમાં ચોટતું,

કા—મને પ્રેમ જોજો દીસેછે; પતી, બીજી કાંઈએ શું બગાડી મતી,

સુ—અરે બદલી તું આમ આ શું વદી.....

કા—.....પધારો પલંગે જવાશે કદી.

તમે આમ બા'નાં બતાવો નહિ, રસીલા વીના હું શકું શું રહી ૧૩૧

પ્રવેશ ૯ મો.

સેજલદે—(દીપચંદી) કુંવરી કુંવર મારા લાડકાં એ રાગ.

સ્વામી શરીર સોસાઇ ગયું, આમ કરતાં ઉચાટ,

માધવથી મટતા નથી, લખ્યા લેખ લસાટ

સ્વામી—૧૩૨

સહયુક્તી સુધર્યો નહીં, સુધી સદ ઉપદેશ;

સ્વારથ દત્તની સોખતે. વંઠ્યો પુત્ર વિશેષ.

સ્વામી—૧૩૩

હાજીઓ હાજી હાજી કરે, કરવા માલ હરામ.

એણે ઉત્તેજન આપીયું, જવા ગુણકાને ધામ.

સ્વામી—૧૩૪

ભણવુંને ગણવું ભુલી ગયો, અળગો મુક્યો આચાર;

જતો નથી જીન મંદીરે, વળી તજ્યો વે'વાર.

સ્વામી—૧૩૫

ઢાંક્યું રહ્યું નહી ઢાંકતાં કર્યો વેશ્યાએ ફર,

એક દીવસ અઠવાડીયે આવે આપણે ઘેર.

સ્વામી—૧૩૬

સદાકૃળ—શાને રડે છે તું સુંદરી, સમજી શાસ્ત્રનો સાર;

અમને શીખામણુ આપતાં, આ શી આસુની ધાર.

શા.—૧૩૭

ધરમ નીતિ તજતાં થકાં નહી ધમકાવ્યો નામ,

સમજણુ વગર સ્વતંત્રતા, આપતાં થયું આમ.

શા.—૧૩૮

સંસારમાં સુત સુંદરી છુટા મુકતાં છેક.

શા.—૧૩૯

પસ્તાવું પક્ષે પાછળ થકી, વંડી જતા વીશેક.

શા.—૧૪૦

ખાલી થયે ધન ખાનગી માગ્યું મુનીમની પાસ;

વિલખ થતાં વઢ્યો તે થકી, એથી મુનીમ ઉદાસ.

શા.—૧૪૧

નિંદાય છે નાત જાતમાં, લુચ્ચો કહે એને લોક;

હલકાં પડ્યો સર્ગા બહાલામાં વીવાહ કરશે શું ફોક.

શા.—૧૪૨

હાડી વીના ગયો હાથથી, હવે કરવું શું હાલ;

તે તો નથી મને સુજતું, બધો બગડ્યો છે તાલ.

શા.—૧૪૩

સે'—

ત્રિતાળી ચોપાઇ,

બલે આવ્યો આ અવસર બાઇ, સાંજળે તો તને કહીએ કાંઇ.

સુ—મારું માથુ માડી નીત ફોડો, એથી ધરમાં આવુંજી લું થોડો,

હમણાં કરશે મારા બાપા બકવા, એતો નહીં દે મને અર્ધી ટકવા,

બોલ બોલી કરો છો બેઝર, બાપા આ ચાલ્યો હું મારે બહાર.
 સે—શું તું આમ કરે છે તે સાર, નથી આપણે તો નાર કાર;
 ડાહ્યો થઈને શું થાય છે ગાંડો, છોકરવાદી મોટા થયા છાંડો
 જક કંવી શી હાણા જવાશે, જરા બેસ તારા પીતા પાસે;
 સુ—મુકી દેને માડી છેડો મારો, નથી મુજ સમ બીજો નડારો. ૧૪૫
 નથી રોક્યો રહેવાનો તમારો, હા હા જઈછું ત્યાં તો હું જનારો,
 બુદ્ધિ બગડી બુદ્ધા થઈ બાજો, તમે મારો મુકાબો મલાજો,
 સ—પથર જથર વથર કેમ બોલે.....

સુ—.....વાર છો રહ્યા પથરાની તોલે.
 પણ તમને ઉઘાડું જણાવું, આવું દેખી હવે નહી આવું. ૧૪૬
 ગીતી લાવણી.

સે—આમ મને અપમાની, ઉઠ્યો આપણા કુળમાં અંગારો;
 હાય હવે શું કરવું, જશે ઝુતાં જન્માંગે મારો. ૧૪૭

સ—અરજ કરી રાખને, તબવશું વેસ્યાનું ઘર તેને,
 ઉપાય છેલ્લો એ છે, મારા સમ છે તું રડતી રંગે, ૧૪૮

સે—નથી સુજતું સ્વામી, અરે લોથ વાળી તે જગ લાંડી,
 જો—વખાણુ વેળા થઈ છે, ઘણી વારથી આંવી છે ગાંડી. ૧૪૯

પ્રથમ અંક સમાપ્ત.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧ લો.

સ—(સોરડી ગજલ—કુખ્યો આજ તાપ વિનાપમાં એ રાહ)
 આજ આવી રાજ હજુરમાં, કરજંડીને કરું વિનંતી (એ ટેક)
 એક કામસેના વેસ્યા અહીં, સાચી શતરૂ તે તો મારી રહી,
 રાત દિન ઘેર તેને રહી, મમ પુત્રની બગડી મતી આજ. ૧૫૦

- કુળમાં કલંક કપુતથી, અમને જરા ગાંઠો નથી,
એથી આપને કહું અર્જ, આ મુકી બેટણું પદ ભુપતિ— આજ.૧૫૧
- હુકમે અમારી પીડા હરી ગણિકા કનેથી કૃપા કરી,
અમ પુત્ર આપ અપાવીએ, થાએ રાજની ચડતી રતી આજ.૧૫૨
- કનકસેન—(ભરથરી બ્રાતા વિચારીને તમે - એ રાહ)
- સુણો નગર શેઠ (૨) સૌ સાંભળી વાત તમારી,
રાજનીતિની રીતથી અંતરમાં અમે ઉતારી. ૧૫૩
- પરનું ખેતર (૨) જો દોર આપણાં ખાએ,
ક્ષેત્ર ખળીને શેઠજી શિક્ષા શી રીતે થાએ. ૧૫૪
- ક્રોધ ધર વેચી (૨) આવો બની વટલી જાએ,
રાજ તરફથી તેહને કહો શી રીતે રોકાએ. ૧૫૫
- વળી મુખ મનુષ્ય (૨) નિજ મનની મેજે મરશે,
અપરાધી એ વાંકનો બીજો શી રીતે કરસે. ૧૫૬
- તમ પુત્ર એમ (૨) વેશ્યા મંદિર જઈ વશિએ,
કેમ કરીએ એને અમે જો હાડ શ્વાન સમ રસીએ. ૧૫૭
- વળી ગુન્હા વગર (૨) ગણિકાને નવ દંડાએ,
કરીએ શું તેને કહો જો ચાલે નિજકા રાડે. ૧૫૮
- તમ શરમ થકી (૨) ચાલો ગણિકાને ધર આવું,
માફ જો નથી જરા જો સમજો તો સમજાવું. ૧૫૯
- સચ્ચી—વેશ્યા મંદિર (૨) સ્વામી શા માટે જાવું,
હુકમ હજુરનો હોય તો એને અહીંયાં બોલાવું. ૧૬૦
- કન—ના ત્યાં જઈશું (૨) અડચણ એને નહિ કરવી
જાતે તરદી લેખને હરકત ઁછિતી હરવી. ૧૬૧
- સદા—મહારાજ કપા (૨) નિજ પ્રજા ઉપર રાખો છો,
ગરીબ તવંગરને સદા ધનસાફ અદલ આપો છો. ૧૬૨
- વિદુ—એક છે અરજ (૨) મહારાજ તણી શી મરજ;
સચ્ચા—ભલેવિદુષક છે હુકમ ખુશ સરવ કચેરો કરજ. ૧૬૩

વિદુષક.

ચાખખા

અરજ સાંભળોને સરકાર મુજને ગાંડતી નથી ધરનાર. (એ ટેક)

અગીયાર વાગે હિંધમાંથી ઉડી, તરત તડકે ગય;

દાતણ ક્યાં વિના મોઢરીને મુળા ખાળામાં લેછને ખાય. અં ૧૬૪

વાંકું ચુંકું એ લો વઢવું ને રડવું, કુચડ રાંડને રોજ,

ધરમાંથી ગોળ ઘી ચોરી ખાવાની, ખોટી પડી છે ખોજ. અં ૧૬૫

પાડા પડોશીને ડોશી ડોસાથી, લડી ચુકી લાખવાર,

પોતાના બાળકને નિલ બઝુકે મારે મને પણ માર. અં ૧૬૬

રાખના ઢગલામાં ફેરાં પડ્યાં જેવું, રાંડના મોઢાનું રૂપ,

ભુત બડકામણી મારે કુભારજી, બડકી મરંછુરે ભુપ. અં ૧૬૭

સુગરીના માળા સરખું છે માથું, વેંત વેંત લાંબા વાળ;

ખલુતાં જુવોના ટોકળા ખેરવે, પરસેવાની પડનાળ. અં ૧૬૮

હોળા દીવાળીએ ન્હાવાનો નેમ છે, વડી ચતુર છે વઢૂ,

અંગે ઓઢરાળાને હુંગડાંમાં લીખો મારવાડ ફેરી મઉ. અં ૧૬૯

સદા—(સ્વગત) ગીતી લાવણી.

કપા કરી મહારાજ, અપાવશે મૃત વેશ્યા પાસેથી

આજ સાસરે એને, ખરે પત્ર હું લખું ખુલાસેથી. ૧૭૦

પ્રવેશ ૨ જો.

મુલાગા— (ત્રીતાળી આપાઈ)

સ્વામી મારા તમે શિરતાજ, એક વિનતી સાંભળો આજ,

બુદ્ધિશાળી લીલાવતી બેની, વરવા ચોગ્ય ઉમર થઇ એની.

લખ્યા પત્ર વેવાઇને વહાલા, એકેએ વાંચી ગાદી તમે ધાસ્યા;

ચડ્યો ગરવ હાહા કરી જેમ, નથી ઉત્તર આપતા કેમ. ૧૭૧

શો—આજ પત્ર વેવાઇને આવ્યો, જુઓ કેવો વિચાર જણાવ્યો;

લખે છે કે લગન તમે લેજો, પછી પત્ર લખીને પાડવજો.

વાંચીને અમો વિવા' આદરશું પછી કામ બીજું બધું કરશું;
 હવે કાલ જોશીને બોલાવું, રૂડો લગ્ન દિવસ લેવાવું. ૧૭૨
 • પછી પત્ર વેવાઈને લખાવું, જશ લેવાને જન તોડાવું,
 મોટી મંડપ રચના રચાવું, મુઠ્ઠી ઝાલર છાટ જડાવું;
 હાડી ઝમરૂખ તકતા બંધાવું, ધણા મુઠ્ઠા ગલીયા બીજાવું.
 જનની સાથે નાત જમાડું, પ્રિયા હંશ તારી પુરી પાડું. ૧૭૩

પ્રવેશ ૩ જે.

કામસેન—ગાઝલ (હમતો આશક એ રાહ)

કયું મમ ધર પવિત્ર આજ પધારી પ્રભુ;

નમું નર વર લુંડીનીં દાવ વધારી પ્રભુ.

કયું ૦

સચીવજી સાથ કપાનાથ મોટી કપા કરી;

હાજર હજુર છું ગુલામદુથનારી પ્રભુ.

કયું ૦ ૦ ૭૪

સચીવ—(રાજની સુચનાથી) હાદરો—સમાજ તેગ અદાકા—એ રાહ
 આપો શેઠ પુત્ર આ વખત વિચાર કરી, રે જરા વિચાર કરી.
 વારાંગના વિચાર કરી આપો શેઠ આ પુત્ર આ વખત વિચાર કરી.
 પ્રાચે કપટી હોય વણિક તણી જાત ખરી,
 સોખત સ્વાસ્થીઆની કરવી તો વિચાર કરી. રે જરા—૧૭૫
 પીકદાની સમ પવિત્ર વણિક મીત્ર વરી,
 અડ્યું એ વિના રત્ન શું કો', વિચાર કરી. રે જરા—૧૭૬
 પાછી લ્યોને તમે આ સોનધયા બેટ ધરી;
 માનો મહિપતિનું વચન શું વિચાર કરી. રે જરા—૧૭૭

કામસેના—(કોધમાં સુણો દીલ્લી તખ્ત) એ રાહ.

સુણો સચિવજી ચતુર સુખજી, હામીલો છોડનારી નથીરે. ટેક.

પ્રશ્નીનાથ માગે તો આંપું હું પ્રાણ છં

પ્રેમ ગાંઠ બાંધી છે કરી પ્રયાસ છ. તમે તોડવો છો, શું બતાવી ત્રાસ છ.
 મનગમતાથી મોજ ન મુકાય, છ. જીવ જતાં સુધી જીવું ન પડાય. છ.
 આવું અધરીત ઉચારી વચન, છ. મોટી હોળી સળગાવી મારે મન છ.
 મહારાજ મહેર કરી કરો માફ, છ. આવો અવગો થશે શું ઇન્સાફ. છ.
 તમે શીકારસ કરી હશે શેઠ. છ. વેફા પાસે લેવા આવ્યા હશે વેઠ છ.
 નહીં નહીં આવે આપને આવાશ છ. મુઠી દોને મગ તૃણા જેવી આસ છ.

સદાશી - (ગરીબાઈથી) ગીતી લાવણી

અરે હવે શું કરવું, પુત્ર વીજેગે ઉપજે પરીતાપ;

પાંચ દીવસ પરણાવા, કપા કરીને અપાવીએ આપ.

૧૭૬

સચીવ—(રાજાએ દ્રષ્ટિ દ્વારાએ હુકમ કર્યો તેથી)

પુત્ર શેઠને સોંપો, રાજ હુકમને તમે માન આપી;

મન પસ્તાવું પડશે, આ જોં છેલી અજ્ઞા ઉથાપી.

૧૮૦

કા—હજુર હુકમ ઉડાવું, પણ જો અવધી ઉપર દીન જાશે;

તો મમ મૃત્યુ થાશે, જો જીવન ટકશે પરણી પાસે.

૧૮૧

ના—જાઓ શેઠ શાણા, પુત્ર આવશે પ્રેમે પરણાવો;

ધર મંગળ ગવરવો, લક્ષ્મી વાત્રીને લેજો લ્હાવો (જાય છે) ૧૮૨

પ્રવેશ ૪ થો.

સ— (નારીના કટાક્ષ પાસે એ રાહ)

પ્રાણુ પ્યારી લગ્ન આજે તે વધારી લીધ,

પુન્યના પ્રતાપે થયું સકળ કામ સિદ્ધ;

જન માંહી મંત્રી પ્રમુખ આવશે નજર,

પરણીવાને પુત્ર નહીં શેઠે સારંગપૂર.

૧૮૩

સે—પ્રાણનાથ પુત્ર લગ્ન કરી હર્ષ બેર,
 જન જોડી લીલવતી લાવું આપણે ઘેર.
 “ આઘ ” કહી પુત્ર વધુ પડશે મારા પાય;
 પૂજ્ય ગણી આજ્ઞા મારી પાળસે સગાય. ૧૮૪

સે—“ લીલાવતી ” વિનયવતી સાંભળી વિશેષ.
 હર્ષ સહીત નીતી શાસ્ત્ર વાંચતી હમેશ;
 ચાલે સદાયરણે શ્રદ્ધા ધર્મની અપાર;
 અવળી થઈ આચરે ન કદી અનાચાર. ૧૮૫

સે—આહાહા ! ! એવી કુંઘમાં વધુ પરણી લાવે પૂત્ર,
 શોભાવશે આવીને એ આપણું ઘર સુત્ર.
 માંડવામાં બધરાં ઘણીવાર થકી ગાય,
 લ્હાણી આપી સરવને હવે કરું વૈદાય. ૧૮૬

પ્રવેશ ૫ મો.

ગાનારીઓ—(સુંદર વરની સુંદી—એ રાહ)
 લીલાવતીએ લખી મોકલ્યો, કાગળ પ્રીતમ પાસ;
 ચાતુર આતુર ચીત થયું, વરવા સદગુણી સુમતી વિલાસ
 બહાલા બહેલા આવજો. એ ટેક.

જો—નથી થયું પોકળ શું પ્રકાશ, લાલા ચાલો લગનમાં. એ ટેક.

મો—ભોજન પટીની આપણે આશ, લા. ટંકે સાત લાકુનો સમાસ

ગા—શરદ પૂનમની પદમણીરે, જાંખી જોળનવંતી જેમ;
 દીનકર કર પીડન ચહેરે, ધમ્મકું અંતર આપથી એમ.

- ભે—નથી જણતી ગુણકાથી પ્રેમ. લાલા,
- ભા—ક્ષુધા અગ્ની થશે ટાઢો હેમ. લાલા ૧૮૯
- ભા—પરણીને સર્વ પ્રકારનારે, પૂરણ કરશે કોડ,
રામ સીતા સરખી થશેરે, જાણે “રતી” રતી પતી સમ ભેડ,
- ભે—પણ મોટી ખોટી એક ખોડ.
- ભા—મૂકી દેને ફોકટ માથા ફોડ. લાલા.
- જેઠતા જમજો જલેખી સળેડ, જમજો જટ જનમાં. ૧૯૦
- (સે'જલદેને ખારેકો વહેચનાં ગાના ગેંદ ગજરો ગાય છે)

પ્રવેશ ૬ ઠો.

- ભા—અમે તો જનમાં આગ્યારે, અમે આ સારંગપુર શહેરમાં ફરીએ,
લાલ સાહેબની જનમાં આગ્યારે, અમે—એ ટેક.
- પેંઠની પાઘડી રેશમી ઘોતીયું, શેઠની ઓઢીએ સાલ,
જલકો લાડુ લટનો બાજો, વાંકડા મુછના વાળ અમે. ૧૮૧
- વાર લાગી ગધ આટલી બધી, પેટની કરનાં વેડઃ
દખળા લેવા દોડીએ અમે, પરણી ઉડ્યા શેઠ. અમે. ૧૮૨

પ્રવેશ ૭ ભા

- સુભ--(પ્રથમ ગણપતીને લાગું પાયરે એ રાહ)
આજ આનંદ આપણે ઘેરે, ઉજળો અવસર આગો લીલા શ્વેરે,
વાજન વિવિધ પ્રકારનાં વાજેરે, જેના નાદથી અખર ગાજેરે. ૧૮૩
- લીલાવતીને લાયક વર મળીઓરે, આજ આંગણે સુરનાર ફળિયોરે

માથે મોતીનો મ્હોડીઓ ધાત્રીરે, જમણે હાથે રામણ દીવો ઝાલીરે.
ગાતી વાતી સઘયરસાથે ચાલીરે, મોટી હુંશે હુંતો વિવાહ મહાલીરે,
નાણું વાવરવાનું આવ્યું ટાણુરે, જુગતે નાક જમાઈ તણું તાણુરે.

મોટા મોટા વેવાઈના છે ડાળારે. એ રાહ.

મો—ચાલો ગેત્રજને પત્રે લાગોરે.....

સુ—.....વરના વાંસામાં પાપડ લાગો.

મો—હવે દક્ષણા અમને અપાવો.....

જો—.....પોચા પારેખ આને પતાવો. ૧૯૩

સખી જોયું જમાઈ મુખ ચંદ, આજ પુંખતાં પરમ આણુંદ.

કન્યાદાન ઉમંગથી કરીયું, આપી વાહન ધન દીલ ઠરીયું. ૧૯૪

કાંડે ચોરીમાં પીરવ્યો કંસાર, ઘણા હેતે કરી ધૂતધાર;

મો—જોકું અવિચળ રહેજો સદાવરે જુગતે જનને કરજો વિદાય. ૧૯૫

પ્રવેશ ૮ મો.

ગોતી.

મુગુ—લંલાવતી સાહેલી, કાલ જવાની શું તું સાસરીએ,

લી—મુગુણમંજરી સારું, બોલ્ય ગીત ગાઈ ગમ્મત કરીએ. ૧૯૬

મુગુ—(હાંચોળે બેશી) સારું સારું સુરત શહેર--એ રાહ.

સઘયર મુખકર સંસાર, શિયળ ભુષણ સજીએ,

એ બિણુ નિગુણા નર નાર, તન મનથી તજીએ. એ ટેક ૨૦૦

પર નર નારી પ્રેમ પ્રદીપમાં, પડો પતંગ સમાનરે;

મુજશ્ચ શરીર સળગાવી મુકે, કંઈક નફ્ટ નાદાન.

અવર અખંડીત અંબ અનુપમ, નહી મળે એક નાકરે.
 શિયળ વિના એવા સદ્ગુણ સૌ, જીમ સોમલ સંપાક. શિયળ૦
 વ્યભીચારીને સૌ, સંસારી, કરે અધિક ધીકારે,
 પર મંદીર પકડાતાં પડીઆ, મોટા જનને માર. શિયળ૦ ૨૦૨
 જાર કરમથી જેહ જગતમાં કરે કલંકીત કુળરે;
 અકલમાં અંગારા ઉઠ્યા, ધરમ કરમમાં ધુળ. શિયળ૦ ૨૦૩
 વેર વિરોધ વધે વ્યભીચારે, નિશ્ચયે ધનનો નાશરે;
 શિવસુત કેશવ શિયળવંતના, દેવ સરીખા દાસ. શિયળ૦ ૨૦૪

ત્રીતાળી ચોપાઇ.

સુ--એન બેસજો પાણી પી આવું.....

લાલખા--.....લાલુ હમણાં જરા જઇ આવું;

સુમ--(લીલાવતીના ચીરનો પાલવ પકડી હીંચોળે બેસનાં.)

બેશ બેશને કેમ બીહે છે, કોઇ બીજું નથી તું શું કહે છે. ૨૦૫

લી--હમણાં આવશે મારી સાહેલી, લાલખા મુજને ગયાં મેલી.

સુ--અહીં દોષ નથી આવનારું, આમ શરમાવું એ નહિ સારું. ૨૦૬

ગીતી. (નેપથ્યમાં)

સે-- સુલગા વેવાણુ આવ્યાં, લાલ બોલ્ય ક્યાં ગઇ લાલુ તારી;

લી--મુકો પાલવ મારો, મને જવા દો, મા આવ્યાં મારી. ૨૦૭

સુ--(સ્વગત) આ મુખ્યાની દુઝ્ધા, માત પીતાએ મુજને વળગાડી.

માન્યું કહ્યું ન મારું, અરે રાંડ આ વખત થઇ આડી. ૨૦૮

એને બોલાવાના બહાલી વેશ્યાના સોગન ખાધા,

મોટી ભૂલ કરી મેં, હવે ફરી બોલાવાની ખાધા. ૨૦૯

જો--અલ્યા આથડે છે ક્યાં, કરી તૈયારી કાસાળી જવા,

મો--તું જા હું આવું છું, ભરી ડાલડામાં ભાતું ખાવા ૨૧૦

પ્રવેશ ૯ મો

સ્ત્રીઓ--(માતા લીંખ્યા ને ગુંખ્યા મારા ઓરડા એ રાહ)

પરણી નવસા કાસમ્મીએ પધાસીઆ, વાગ્ગ વાગે નેવને રહ લાગે
સાહેલડી લાડી લાખેણી લાખેણી લાડણો. (એ ટેક.) ૨૧૧

ધન ધન સદા ફળ શેઠને, જાન જોડી નાણાં નાખ્યાં છે તોડી સા
રથમાં વર વહુને ચમર વિંઝાય છે, દીસે ડહા સે'જલદેના જયા. સા.
જગલાડી વરવહુનું જોડી જોદેને, જોડી ગોખ ઉડા નીશસા નાખે. સા

મો--લાલ સાહેબને સમજાવે સાનમાં, દલચાવે ને મોતીડે વંગાળે;

સાહેલડા ! ! શેઠની ફજેતીના કાળકા.

સ્ત્રી--મો'હું મહાજન સાજનમાં મળ્યું આવી રાજ કચેરી નૃપ પ્રેરી સા,

અંક દ્વિતીય સમાપ્ત.

અંક ૩ નો.

પ્રવેશ ૧ લો

સુમતી--ગઝલ (હમતો આશક હે-એ રાહ)

મારા બાપે વેંગ આ વળગાર્યું શો વિચાર કરી,

ઉઘી ગઇ આ રાંડ હવે શું અહીં વાર કરી

મારી જીવ જાનનો મુજ વગર જરૂર જાન જશે,

હું તો મારે આ આલો આ રડતી છો પોકાર કરી

લીલા— સ્વામીનાથ સ્વામીનાથ એ રાહ.

પ્રાણપતિ પ્રાણપતિ પ્રાણપતીરે, અહીં નથી અહીં નથી અહીં નથી.

(અચાનક આવો કાપ કર્યો કીરતાર એ રાહ)

અરે અહીં એકલી મુકીને મને આમ અચાનક ઉડી કંઈ કર્યાં ગયા તમે,
પેલા સમાગમે સ્વામી આતે શું કર્યું, સાંભળેલું મેં તો હતું તે સાચું હતું
ખચીત પીયુષ ઉંચતી જનણી ખસ્યા, આશરે જાણું છું વેશ્યા આવાસે વસ્યા
આમની ઇચ્છાએ આવીત્યાં તો આકડા, પરણ્યાં ગનાકેરા પાસમાં પતી પડ્યા
બ્યબીચારી વર તણા પાલવે પડી, જશે જન્મારો મારો રડી રડી,
આ હીરા મોતીના હાર હવે ના ગમે, ઉમડા દુકુળ મારી દેહને દમે.

ગઝલ.

મારા પતી પરવશ હવે શું કરે, જીવ તણું તો તો આત્મ ધાતક ઠરે.
કંઈનો બીયોગ થયો કરમે કરી, કુલની આદર નથી ફાવતી જરી.
આવીતી અમૃત પીવા પતીની કને, ખાઈ નીર મળ્યું નહીં અંજળી મને
કરમની કથા બીજે શું કરું કુકથી, આ પીડા મટાડવાનો ઉપાય નથી
સંકટ સહન કરે સુકુળ વધુ, જાનીએ દીડેલું હશે એ બન્યું બધું.
પીઆણું તેડાવી ઝટ પીયર જવું, સુષ્પ રહું હવે જરા શા સાડે લવું.

રાગ કલ્યાણ (જગપતી—એ રાહ)

પ્રિય પતી તમે ઝટ આવો આ સમે
આપ વીના વીરહ વન્હી શી રીતે સમે. ટેક. ૨૨૧
વેશ્યા બહાલી હતી પતી, તો નોતી પરણવી નાર;
નીંદ્રા મુજને નામ ન આવે, આપ વગર આ ઠાર પ્રિય. ૨૨૨
આણુપણું અંબર બિજાયાં, કરતાં અશ્રુપાત;
રોતાં રોતાં નથી ખુટતી અરે રાક્ષસી રાત. પ્રિય. ૨૨૩

મને ભાસકી સરખું ભાસે, શયન ભુવન ભરથાર;
 ઝાંઝર જાણે જડી બેડીઓ, અકળાવે આ વાર. પ્રિયં ૨૨૪
 કેનકે વલય કરકડી ખરાખર, વરવીણ ક્રેદી વેશ;
 આ આખે આજેથી લાગે, મર્યા સરખી મેશ. પ્રિયં ૨૨૫
 નંગ જડેલી નવીન કંચુકી, બંધન સરખી બાંધ;
 બહુ દુઃખ દે છે કામ દરોગો, હવે કરું શું હાથ પ્રિયં ૨૨૬
 અલંકાર ધખતા અંગારા, મણીધર પુલની માળ;
 મંદ પવનની હોરો લાગે, જાણે અગ્નિ ઝાળ. પ્રિયં ૨૨૭
 કરતુરી કંકુને કેસર, રસીયા તુ : વીણ રાખ;
 પતી વીણ ફાણ કરે પરીપુરણ, અંતરના અભીલાખ. પ્રિયં ૨૨૮

લલીત છંદ.

કપટ છે પતી કેમ આ કર્યું, ધિરજ હું હવે શી રીતે ધરું;
 નવ ધરી દયા લેશ નાથજી, તરત આવતાં શું તમે તજ;
 હરખ મુજનેરે ધણો હતો, જરૂર આજથી તે રહ્યો જતો;
 જરીક વાંકમાં હું નથી હજી તરત આવતાં શું તમે તજ. ૨૨૯

પ્રવેશ ૩ જો.

કામસેના-કાફી જીલ્લા કુમરી (દુષીયા કારત્રસે-એ શાહ.)

સખી કેમ ન આઘ્યા, નાથ હજી હુતો જોગણ થઈ શણગાર તજ સખી
 નીસદોન દુશ્મન મદને સૈની, વાર કરે નહીં વાંકમંજી સખી
 ઝંપાપાત કરે ઝરખેથી, વધું વંશ થઈ મુને વરજી સખી. ૨૩૦

કપટકળા— (આવીધન તોયદ્રગ—એ રાહ.)

આમ શું કરે છે અલી રજતો ધીરજ ધર. આમ શું—એ ટેક.

ધરધર વર ચીવર, કર નજર નીરખ વર હરખભર:

મીલાવ્ય કર કર, આમ શું કરે છે આલી રજતો વિરજ ધર. ૨૩૧

રમર જવર હર સુખ કર ધનવંતર ભરજોખન ભેટી મુંદર વર;

અધર સુધારસ પાધ પરરપર, કામ કીડા સમી કર કર. આ. ૨૩૨

કામસેના—(પેારી સામરો હજુએ ન આગ્યો—એ રાહ.)

ભલે આગ્યા હવે ભરાણી. (એ ટેક)

અવધી ઉપર ગમ એક ઘડી પણ મેં જુગ માફક જાણી,

સત્યવાદી તમે શેકજી માહેજ, હું ગણીકા ગમરાણી;

ધીરજ નહિ અદ્ય ધરણી, ભલે આગ્યા હવે ભરાણી; ટેક. ૨૩૩

માલતી કુલતી માળ પહેરાવું, જે મમ હાથ ગુંથાણી.

ગજરા ગુલાબ તાળા કર ધાલું જ્યોને સુગંધી સે'ત્રાણી,

અત્તર હંચુ આપુ છું આણી, ભલે આગ્યા હવે ભરાણી, ૨૩૪

સુંદર શયન ભવન શણગાયું, લાલ હુંતો લલયાણી.

પ્યારા પ્રેમરસ પાઓ ને પીઓ, મન ગમતું સુખ માણી,

ગોવન મદ અશ્વ પલાણી, ભલે આગ્યા હવે ભરાણી; ૨૩૫

સુભતિવિલાસ—પ્રેમની પીડા કોને કહીએ—એ રાહ.

મોહી રહ્યો છું મંદ હાર્યમાં રસીલી તારાં મોહી રહ્યો છું એ ટેક.

પીતાજીના આગ્રહથી પગપા ગયો પણ અદ્ય નહિ એ સમે વિલાસમાં

શનુના સમાન લાગ્યાં સરવે સગાંવહાલાં અહરતીરા તુજીનીના ઉલ્લાસમાં

એકરાત્રી રહ્યો નહીં પરણીવરણી પામે એકલા મુઠા આગ્યો આવાસનાં

આપણે બે ભોગ ભોગવ એ ભોગ એના મનવર જવાની એકમાસનાં

તુજથરા અધીક કાષ્ટ વીશ્વ નથી બહાલું પ્રતિજ્ઞા કરું છું પ્રકાશમાં

કામિની તમે કયું કાંક મને કામણ, પકડી જકડી પાડ્યો પ્રેમપાસમાં

વલખને વે'પાર બહાલી ધરમ કરમ સરમ તજી આજનો છે વય બધી

વિલાસનાં રસીલી તારાં મોહી રહ્યો છું મંદ હાર્યમાં—

પ્રવેશ ૩ જો.

મુગ્ધુમંજરી—કાફી જુદા પંજામી (વીધાતા ધન્યજી) એ રાહ.

લીલાવતી કેમ તું આવી સાસનેએથી ઉદાસ. (એ ટેક)

શાન્ત સ્વનાવના સસરાને સાસુ, વળી વરસુંદર મુનિવિલાસ. લી.

રુજ આગળ અંતર મુકાને, માં પ્યારી તારીપીડાતું પ્રકાશ. લી.

લીલાવતી— (બનઝ.ગની દેશી.)

તું સભળ સહયર.મારી રુજ વર વેશ્યાનો યારી,

સ સારીએ ગઈ સહ.આથે રાને નથી બોલાતી નાથે,

છે સખ શિયળ સંહારી મુજ વર વેશ્યાનો યારી. ૨૪૧

મુ—આ શું બોલી તું આગા, અમથા કરિયા અહિ ચાળા,

તેં ! ! ! દુઝવર શું વખીઆરી, તને ખમા ખમા સખી મારી;

લી—સંસારોક મુ મની આશે, ગમ શયન સખય પતી પાસે.

હું નિગમ થઈ ત્યાં નારી, મુજ વર વેશ્યાનો યારી. ૨૪૨

પણી મન મોહન મારા, મે કહ્યું કેમ છે પ્યારા,

ગર્ભિષ્ટ નહી ગળગારી, મુજ વર વેશ્યાનો યારી; ૨૪૪

ગીળું પાત્રી નહી કાંઈ, મુજ રહી પછી શરમાઈ;

વળી મળી આંખ ત્યાં મારી, મુજ વર વેશ્યાનો યારી. ૨૪૫

લાંપટ ગળીદાના લાલા, અરંધ એ કુડીને રાંડા;

કેંતી નયા વાન વધારી, મુજવર વેશ્યાનો યારી. ૨૪૬

શું શું દુઃખ લાખું સજની, રેતાં રેતાં ગઈ રજની;

લયલીત અવસ્થા ભારી, મુજ વર વેશ્યાનો યારી. ૨૪૭

મુ—રે, છેલ્લ છપીલી. દાનો દુરગુણી મળ્યા દીલ જાની;

રે ! આ શી અવસ્થા તારી, તને ખમા ખમા સખી મારી. ૨૪૮

લી—વસ દીવસ રહી સમગ્રિએ, મોહા નાખ્યા મંદીરીએ;

પીયુ હરદયન વીણુ દુઃખીઆરી, મુજ વર વેશ્યાનો યારી. ૨૪૯

યોગન વન ખીલ્યું મારું, વીરહાનળથી બળનારું.

વીણ ન મળે પ્રેમ સપારી, મુજ વર વેળાનો યારી. ૨૫૦

આ વાન પીતાજી મળે, તે અંતરમાં દુઃખ આણે;

મુજ માતા રહે ખીચારી, મુજ વર વેળાનો યારી. ૨૫૧

સુ ૨૬—(અમલામા રેન ગુમ્ફરી રાજ.—એ ગાહ.)

અરે આવડી શું અકળાયરે, બેની સઉ સારું થશે,

મારા સમજે મન મુઝાયરે, બેની સઉ સારું થશે (એટલે) ૨૫૨

વળશે શું વસોપાત કરેથી જપને શ્રી જીનગજ;

વિપતિ વખત ધરીએ ધીંગલ, કરીએ ધરમ કાજરે બેની. ૨૫૩

રડી રડી થઈ આંખડી રાતી, કાયા ગઈ કરમાઈ;

બંધાન દેખાને મુખદું નાકું, મને થાય કાંઈ કાંઈ રે બેની. ૨૫૪

પગમાં દુઃખી પળમાં સુખી, પગમાં રાંકને રાગ;

રંગએવા વાંઠ રાખીએ સુખી, સુખે દુઃખે સમભાવરે. બેની. ૨૫૫

શ્રી જીનધરમ શેરતાં સાણી, મુખ મળે સંસાર;

શાસન દેવતા કરશે તારા સંકટનો સંહારરે. બેની. ૨૫૬

હીલાવતી— (સીતાજીના મર્દીનાની રાહ.)

સખી પરભવ પાપ અમાપ કરી હુંનો અતારી,

મને વિશ્વ વધુના પ્રનાગ, પતીએ પરહરી. એ ટંક. ૨૫૭

હશે ભ હાં સજીવન ખાન. આયુગળ પાણી તારવો;

કયું મુતીવનું અપમાન, ધરમદાનું પતન હવે. સખી. ૨૫૮

દીપા વિદ્યા ગૂરજને ગળા, દેહ દા બાળીમાં;

તોડી નાંખી તળાવની પાળ, જેના પાપ જાગીયા. સખી. ૨૫૯

કાનો પુન ની કોડેલ પરવ, કે જનન હુંડી હશે;

નીજ દેમ તળેથી ધરી ગઈ, સખી મારું શું મળે મળી. ૨૬૦

જન પાંચી તણી પક્ષનાર, ઉત્તમ અપમાનીય;

મુકી અળગો આવકનો આચાર, મિથ્યાત્વને માનીયાં. સખી. ૨૬૧
કુડી સાખ ભરી સરકાર ખોટા ખત મેં લખી;

દોરી દીન જનને દરબાર, દેષે કરીઆ દુઃખી. સખી. ૨૬૨
આવાં પાતીક મેંતો અપાર કર્યા હશે પુરવે;

વેશ્યા સંગી મળ્યો ભરથાર, અરે મને આ ભવે. સખી. ૨૬૩

સુગુણુ—આવો કાકી લીલાવતી જોન, ઉદાસીમાં આજ છે;

પુછો એને નથી ચીત્ત ચેત્ત, કે' એમાં શી લાજ છે. ૨૬૪

સુભ—કાફી હલો કવાલી ઠોકો (પીયાકે મીત્ર ખીન. એ રાહ.)

તું દીલગીર દીસે શા કારણુ જોલ લીલાવતી ખાધરે,

જોલતાં બંધ થઈ સીદ જોની, લાડકડી લજવાધરે;

વદન કમળ તારું કરમાયું, કષ્ટ પડ્યું શું કાંધરે, તું. ૨૬૫

નાની નણદે શું અપમાની, આણીને અદેખાધરે;

તુજ સાસુએ શું દુઃખ દાધું, કે જીલમી છે જમાધરે. તું. ૨૬૬

દસ દાવસમાં પીયર પાછી, આવી કેમ અકળાધરે;

મારા સમજે જીહું જોલે, શાણી મન શરમાધરે. તું. ૨૬૭

લી—ખમાચી પંજખી ઠોકો (દશન ખીન અખીયાં—એ રાહ.)

માજી મુજ વાલમ વ્યભીચારી, વ્યભીચારી ગણીકા ચારી માએ ટેક.

અહીંથી જઈ વેશ્યા ધર વસિયા દસ દીન કાઢ્યા દુઃખકારી, મા—

વાત કરી નથી મે વર સાથે, શું ઉચરું આગળ તારી. મા—૨૬૮

સુભ—જોગીઆ આશાવરી ગજલ પડ્યોધું વીખુટો એ રાહ.

ઉડા નીઃશાસા નાખતી, રે ! દીકરી દુઃખી. (એ ટેક.)

સુગુ—દુઃખ પોતાનું દાખતી, નથી સાસરે સુખી. ઉડા. ૨૬૯

સુભ—એનો કથ કુદક્ષણો કરવા શો ઉપાય;

લી—ભોગવવી પડશે પીડા આ ભાગ્યમાં લખી ઉડા. ૨૭૦

સુભ—પીયર રહીને પુત્રી તું, રટજો સદા જીનરાય;

પ્રેમ રાખશું પુત્ર સમ સમજવ તું સખી. ઉડા. ૨૭૧

સુગુ— (મરાઠી ચાલની સાખી)

શ્રી જન દરશન કરવા જઈએ, કાકી શીકર ન કાંઈ,

લીલા—હોને આદીશ્વર મંદીર આંગી છે સુખદાઈ.

સુલ—ત્રાડકયાઈ હું પણ આવું નહાઈ.

૨૭૧

લીલાવતી—સોયણી ગજલ (દાહ ઉઠી છે દુઃખની) એ રાહ.

સુલ સાહેલી કરવું શું હવે સાથી જન્મારો જશે.

સુગુ—તારા શિયળ પ્રભાવથી બેની સ્વામી તુજ સારો થશે.

વહાલે વાંક વીના વીસારી નળની જે દમયંતી નારી.

પાછી તે પતીએ સ્વીકારી તેમ એ તારો થશે. તારા—૨૭૬

પ્રવેશ ૪ થો.

સદાકૃળ—

ગજલ.

લાજ છોડી છેકતે જોડાઈકરા, આપનીતેં આપરના કાંકરા કર્યા. લા.

આવી છે દાવાળી હોળી હાથમાં બળે જઈછું વહુને તેડવા પણ

દાંડા સો વળે. લા—૨૭૩

સે—સાસરામાં જાણે છે જમાઈને સહુ માટે નહિ મોકલે વેવાઈતો

વહુ લાજ—

સ—કરવાને ચીવેક લોક લાજથી જવું.....

જે—.....ગાડી બેડી લાગ્યો ખાટી ક્યાં સુધી થવું ૨૭૪

પ્રવેશ ૫ મો.

સોમદાન—

રાગ આશાવરી.

જમાઈના તેં ગુણ કે અવગુણ જોયા નહિ જરી,

સુલ—જાંચુ કુળ હું જોઈ મોહી મુરખમાં ઠરી,

સુગુ—વેવાઈ આવ્યા તેડવાને, દુનીયાથી ડરી,

સોમ—પ્રધરશે જમાઈ તારે મોકલશું ફરી.

૨૭૫

સુગુ—

ત્રીતાલી ચોપાઈ.

કાણે છે તમે ક્યાં થકી આવ્યા પત્ર પાઠવી કાણે તેમણ્યા,

રો'છો શેઠ તસે કીઆ ગામ, કીએ કામ આઆ અમ ધામ;
 સ--નગરી કહિયંબીએ ધર માઈ માઈ નામ સદાઈળ સાઈ. ૧૭૬
 પ્રછોછો તમે વગર પીછાણે હું તો આવ્યો લીલાવતી આણે;
 સુગુ--કીહાં ગાળ્યો કીહાં ગડગડીઓ કીહાં મેધતણી પડી ઝડીઓ ૨૭૭
 કીહાં ઉદય અને કીહાં અગત, એમ સમજીને મનમાં સમસ્ત;
 અમે ડાહપણ આપનું જાણું, આવ્યા કરવા અહીં કેનું આણું. ૨૭૮
 જેમ આવ્યા તમે જાઓ તેમ, ઘેર પુછજે કુળળ ખેમ;
 સુલ--નથી વાટમાં બેડીરે કાઈ, મારી લાડકી લાડકાણ. ૨૭૯

મારા મનમાં તો સળગે છે લાળા.....

સુગુ--.....કાગ કંઠે નાંખી મોતી માળા,

સદા--શું આ નકી વીચાર તમારો.....

સુગુ--.....હાથ ધર બાણી આપ પધારો. ૨૮૦

સદા--સૌમદત વેવાઈ હુંશે રહેજો.....

સુલ--.....સાર સૌને કુશળતા કહેજો,

મારી અકલ સહિ ગઈ મારી, વહાલી પુત્રી વરી વ્યભી મારી. ૨૮૧

મેંતો મોટા મોટા રેખી માળ, અવિચારે કર્યું વેવેશાળ.

સો--પ્રેત્રા કાંઈ કર્યો ન તપાસ, હવે થાય શું નાં પનિ:સાસ. ૨૮૨

પાણી પીને પછી ધર પુછે એમાંની અળળા એક નું છે,

ભાવી ભાવ હશે એવું થાશે, પુત્રીનાં પુન્ય પુત્રીની પાસં. ૨૮૩

પ્રવેશ ૬ ઠો.

રા--જંગલો જાંજોડી પંજાળી ઠોકા કંગનવા મારે--એ રાહ.

ગભરામણ મને ઘડપણમાં આવે છે ધણીરે--(એ ટેક)

તપટ પુત્ર પાક્યોરે, હુંતો એનાથી આક્યોરે,

મોડું છે ધર માઈ, સાસરીયું એનું સાઈ;

ધણી સમજણી વહુ છે તનય તણીરે. ગભરામણ. ૨૮૪

ગયો 'લોક લાજે, આણું કરવા ઠાજે;

મુજને બહુ બનાવી, વહુને નહી વળાવી.

શરમાયો વડૂની સખીના વચન સુણી;

ગલરામણ ૨૮૫

વરસને મહીનારે વીલા ધણા મહીનારે,

હવે ફરી હું જઈને કાંઈક દીલાસો દઈને;

લીલાવતીને લઈને આવું ધર લણીરે

ગલરામણ. ૨૮૧

પ્રવેશ ૭ મો.

સુભ-- (દશા આ શી થઈ મારી એ રાહ)

દુઃખી તું દાકરી મારી, શુભી સમ સાસરી તારી;

લીલ--પિયરમાં સુખપાલ પણ, કામ ન આવે કાંઈ;

શુભી સાસરીયા તણી સહા કરી સુખદાઈ.

મુગુ-- ગુરુ શિ' । સુણી સારી, અધી દીલમાં લીધી ધારી.

૨૮૭

લાલા--અછતાં આવે આજ અહિ, કને વૃદ્ધ વિચાર;

સાસરા પુત્ર્ય પિતા સમા, આવ્યા ખીજ વાર.

સોમ--અરે વર છે વ્હાળીયારી, એથી દુઃખ હિપજે ભારી.

૨૮૮

સદાકૃત--

ગીતી લાવણી.

સમજી લીલાવતીને, હવે શઠ મોકલશે તો સાજ;

સોમ--આ દલી પછોને, વારે વારે શું કહોછો વાર.

૨૮૯

સદા-- (ભેખરે ઉતારો રાજ ભરથરી. એ રાહ.)

મુગુ વધુ તમે સાંભળો દુઃખીયા સસરાની વાતજ;

કાં મન આવે તો માનજ, ભાખું છું બહી ભાતજ. ૨૯૦

ઉકુરે હૃદયમાં આલોચને (એ ટેક.)

જગતારે ભણતાં ભણાય છે લખતાં ગ્રંથ લખાયજ;

કેલ જરૂરે માલીયાં ચણતાં ચણતાં ચણાયજ ઉકુ' ૨૯૧

કાંતે ગરે કુંગરો, ચકાં ચકાં ચકાં ચકાં;

સાનર સમ સરોવર વળી, ટીપે ટીપે મગાયજ. ઉકુ' ૨૯૨

ઉદ્દમ કરતાં આગસ તણ, દુઃખ દરિદ્ર જાયણ,
 એમ ઉપાય આરંભતાં, સર્વ કાર્ય સધાયણ. ઉકું. ૨૯૩
 એથી આવી ઘેર આપણે કરશે કાંક ઉપાયણ,
 ધન પસાય થકી, શાસન દેવતા સહાયણ ઉકું. ૨૯૪

લીલા - આવીરે શીખામણ આપની, મારે માથે ચઢાવુંણ;
 માત પીતાની આજ્ઞા કહ, આપણે ઘેર આવુંણ.
 સાચુંરે કહું સસરાણએ. (એ ટેક) ૨૯૫
 આજ્ઞા આપો માત તાનણ, હવે સાસરે જવુંણ;
 મારીરે શત્રુ ગણિકા થકી, વહું વેર વસાવુંણ. સાચુંરે. ૨૯૬
 સો - શાણીરે પુત્રી તું સુલક્ષણી, બહે સાસરે જાઓણ;
 મારી આશીશ છે એટલી, મન વાંચીત થાઓણ
 ધરજો ધીરજ સદા દીકરી. (એ ટેક) ૨૯૭

સુભ - સાસરે ખેન સીધાવતાં લાગે દીવડામાં દુઃખણ;
 સરવ પ્રભુના પ્રતાપ છે, નથી સ્વામીનું સુખણ, ધરજો. ૨૯૮
 વસ્ત્ર આભુષણ વિધવીધે, કર્યાં સર્વ તૈયારણ;
 વળી જોઈએ તે તું માગજો, તણ શરમ આવારણ ધરજો. ૨૯૯
 સસરા સાસુ નાની નણુંદનું. કરજો વચન પ્રમાણણ;

સો - કહેવું પડે એવું કાંઈ નથી, તું છે ચતુરસુખણ ધરજો. ૩૦૦

મુગ્ધ - વડીલ વિનય કરજો વળી, તણ વાદ વિવાદણ,
 કરતાં ધરમ કરણી સદા, અમને આણજો યાદણ;
 ધાયું થશે શિયળ ધર્મથી (એ ટેક) ૩૦૧
 કાંઈ કારજ કરતાં થકી, પાંડેલો કરજો વિચારણ;
 સંકટ સમય સંભારજો, મંત્ર શ્રી નવકારણ. ધ. ૩૦૨
 વાળ્ય શાણી સખી સાસરે, શાણા સસરાણ સચણ ?
 સારા શુકન થાય આ સમે, તીચે વશ થશે નાચણ. વ. ૩૦૩

પ્રવેશ ૮ મો.

હીલાવતી—(સ્વગત) હાવણી શ્રી અજીતનાથ (એ રાહ,))

રે કર્યો વેશ્યાએ ફર ઉંપળે ઝેર, વાળવું વેર, હવે શા ખા'ને:

હું કાળી નાગણુ થઇ ડસું ગણીકાને.

૩૦૪

હું કહી ખડકાએ ખડી, ઝરખે ચડી, જોઈ વાટડી, ઘડી ધર નાવે,

શું રમર સતર સમ થઇ મને અકળાવે;

આ જોળન રસ ઝસકાય; વસુ વનમાય, દાસવીણ કા'વ ઉઠે અંજે

શી યુક્તિ કરતાં મળું સલુણા સંગે;

પ્રિતમ પ્રમદા પોકાર, જોળન શણગાર, હૈયાના હાર વરોને કાને;

હું કાળી નાગણુ થઇ ડસું ગણીકાને.

૩૦૫

શું કરું સુઝે નહી કાંઈ, ઘણું ગલરાઈ; મરૂ વીષ ખાઈ, પીયુષપાખે

નીધણીઆતીના ઉપર નજર સૌ નાખે.

આમી વશ કરવા સાર, કર્યો વિચાર; દુઝણાં ચાર આંગણે ખાંધું

સઘ મૈયારીનો વેશ સ્વાર્થ મમ સાધું

મગાવુ મહીપી ચાર, જોઈ શ્રીકાર, અરે આ વાર, કહી સસરાને;

હું કાળી નાગણુ થઇ ડસું ગણીકાને.

૩૦૬

હવેયાણુ દુમરી પંખળી ઠોકા મે વારી બન-એ રાહ.

સસરાજી સાસુજી સુણોનેર. (એ ટેક.)

હીણી ત્વયાની દીર્ઘ આંચળાની. મહીપી મંગાવો ચાર.

ભરવાડી થઈ વેશ્યા ભુવન જાઈ, ભોળવું મન ભરથાર; સસ. ૩૦૭

નાની નણુંદ મમ નાથ બતાવે, એ એમનો ઉપકાર.

મંદાર લાવું હું મન મોહન, યુક્તિ કરીને અપાર; સસ. ૩૦૮

સદા—તમારો વહુજી ભરંસો છે.

એ ટેક.

સારા માખાપની દીકરી ઝાડી કુટૂંબ નહી કરનાર;

મહીપીઓ આપણે ઘેર ઘણી છે, નણુંદ તમારી તૈયાર. તમા. ૩૦૯

સેજગજલ—હમતો આશક હે (એ રાહ.)

પેલી ભુડી રાંડનું ઘર લાલખા ખતાવ જઈ,

લાઈને તું દુસ્થા દેખાડી, એન આવ જઈ; પેત્રો (ટેક.) ૪૧૦

ડાહી વહુ વરતુ સૌ તૈયાર નેસવાર વળી,

હાંપટને ભોળાવીને અગ્નિ ઘેર લાવ જઈ; પેત્રો ૩૧૧

પ્રવેશ ૯ મો.

લાલખા—(માઠ મેરા ગમકા તંગના. એ રાહ)

વારા વેશ્યાના ચારી, હિલા અટારી, પેલા તમારા પ્રાણ. (એટેક.)

નગો થાઓ મહિયારી. ભાલી અમારી, હિલા અટારી; પેત્રો. ૩૧૨

વીંછીનો આંખડો વેશ્યા છે વસમી જેને ન ધાઓ જણ્યુ.

જણ્યુશે તો ઝેર આણ્યુસે આજુ, કરશે રાંડ રોકણ્યુ;

જુઓ જળની ઝારી હાથમાં ધારી હિલા અટારી. પેત્રો. ૪૧૩

લીલાવતી—(સ્વગત આશા ગોડી દ્વિપચંદી)

અવર મદન અલખેલો, આતે દીસે અવર મદન—(એ ટેક.)

શરદ પુનમના મુધાકર સરખો. આજ નગરમાં હિગેલો, આ

મનોહર કરતુરીઆં મૃગ માફક, જેઉ અરંગ ઝૂકેલો; આ. ૩૧૪

હું નીર્ભાંગી નાથ તજ મને, વેરયા આવાસે વસંતો, આ.

ધન ગણીકા ધરણીતલ તુજને, પ્રિયકર્ષો મગ પરણેલો.આ. ૩૧૫

અદ્ર ચમોદન મયુર મેઘ સમ, મુજ મન રંજ રહેલો; આ.

મહિયારી વેષે નહિ જણો, મમ હળ છેલ્લ હાંપીલો. આ. ૩૧૬

પ્રવેશ ૧૦ મો.

લાલખા— (થાઓ તમે તદ્યાર—એ રાહ.)

અલખેલી સાહેલો આવો, શ્રી જન ગુણ ગાવા, (એ ટેક.)

અગણીત નર નારીને તારી ચૌદરાજ આ'વા;

હરી હરપ્રભ પુરંદર પ્રણમે, અજર અમર થાવા. અ. ૩૧૭

લી--મુખ મટકે લટકે લઈ તાળી, ચક્ર સકળ કરીએ,

પ્રજુ સ્તવન ઉચરીએ ફરીએ, ભવ દરીયે તરીએ, અન્ન. ૩૧૮

લાલખા --ચાલો સિદ્ધાયળ જન્મએ--એ રાહ.

સેવું સેવું શ્રી જીન સુખકારી, તન મન વચન સુધારીરે સેવું (ટેક.)

અવીનાશી શીવ નગર નીવાશી, ભવ પરી બ્રમળ નીવારીરે: સે.

ત્રિજગ નાયક ક્ષાયક દાયક, સમરે સુર નર નારીરે, સે. ૩૧૯

કરુણા સાગર દેવ દયાકર, જયજય જગ ઉપકારીરે; એ.

શિવસુત કેશવને શિવકરનો, પદકજ ભક્તિ પ્યારીરે, સે. ૩૨૦

લીલાવતી-- (નયની પનઘટપર એ રાહ.)

સ્વામીને વશ કંવા સળ્યા મે શણુગાર. સ્વામી.

છેલ છગીલને છળું છળ બળ કળ કની.

લલચાવું હસી પળવાર, વશ કરવા સળ્યા મેં શણુધાર. સ્વામી. ૩૨૧

મન મોહન મમ નંદન વનમાં વાવું સુરતરૂ ખીજ પ્યાન;

આ ખોલાએ જાઓ લાલખા ડર તજ હું જઈ દુષકાર. સ્વામી.

લાલખા--છઈ મારી તુરકવાને ઘેર લઈ. (એ રાહ)

લઈ માથે મટુકી મલીયારી ચઈ;

રમણિક વચનામૃત રચનાથી,

કરો આશ લતા નવપક્ષવ જઈ.

લઈ. ૩૨૩

પ્રવેશ ૧૧ મો.

લીલાવતી --કાલીંગડો દાદરો. મીઠડાં ગોરસ દ્યો એ રાહ.

મીઠડું મહી વેચું મહી વેચુ, અમૃત સરખું સુખકારીરે. મીઠડું.

દ્યો કૌશામ્બી નરનારીરે, મીઠડું મહી વેચું મહી વેચું, ૩૨૪

સુમતિ--(ખીલાસ અદાની તાળ વંદુ દીનપતિ એ રાહ.)

આ ભરવાડણી અજળ અપાર, અજળ અપાર દીડી--અ --આ;

રભા થરી પણ અધીક રૂપાળી, કે ઉમીયા અવતાર. આ. ૩૨૫

શેષ સમા શિશ કેશ સુસોભિત, શશિવદની સુખકાર; આ.
 શુક સમ નાકે નયની થરકે, અરુણઅધર નરધાર, આ, ૩૨૧
 ચંપક વરણી એ મૃગનયનની, મારી કટાક્ષ કટાર; આ.
 કેસરી સરખો લંક કટીનો, તુમ્બ નિતમ્બ આકાર; આ. ૩૨૮
 અંગ અન્નપ્રમ કાળલ ઓઠી, કોઠીલ કંઠે શ્રીકાર; આ.
 એને અહીં મહી મસ ખોલાવી પુરણુ ખાધુ ખાર. આ. ૨૮

લી—અમૃત સરખું સુખકારીરે, મીઠકું મહી વેયું મહી વેયું,

લ્યો કૌશાંખી નર નારીરે, મીઠકું મહી વેયું મહી વેયું,

સુ—મારે મહી લેવું મહી લેવું (લીલાવતીની મટકી પકડી.)

આપોને મટકી ઉંતારીરે મા—મહિયારી મોહનગારીરે; મા.

ઝટપટ ધુંધટપટ ખોલોરે મા—મહી મુલડાં ખરાખર ખોલોરે. મા.

લી—પીરખરખો લાવણી, (ગીરધારીરે વાન કહું તે—એ રાહ.)

મહેતાજીરે શું મહી મુલ ખતાવું, ચાખો પછી લાવ જણાવું,

મળશે નહીંરે દહીં દુનીયામાં આવું સમજીને શું સમજાવું.

(ઝુલ) જુગતીથી રોજ જમાવું, લાલન લ્યો શું લલચાવું,

ખાધા કેડે ખુશ થાવું, તક જાશેરે તો પડશે પસ્તાવું. ચાખો. ૩૩૧

સુ—મહા મીઠુરે મેં આખ્યું મહિયારી, તું ગામ કીચે વસનાર,

બ્રહ્મીમારે ભુરડી લાસે ભારી, કહો નામ તમારું નારી;

(ઝુલ) વળી કાળ તમારો વિહારી રિમત હાસ્યથી મન હરનારી

કે' તુજ કુળ કામળગારો, સાવિત્રીરે તુજ ન આવે તારી; તું. ૩૩૨

લી—રંગીલારે મારી જાત રખારી છું ગાજપુરે રે'નારી

હનુઓછેરે મુજ સ્વામી સુખકારી, મમ નામ સદુણી સરી;

(ઝુલ) તમે વણીક વડા વેપારી. પૂછી કુળ જાત અમારી

શું વાત વિવાહની વીચારી મનમોહનરે હું નવ પરણીત નારીછું. ૩૩૩

સુ—અખખેલીરે મારે અનંગ ઉજાળા સુણી મધુર વચન મરમાળા,

લી—નવ સમજુરે હું ભોળી નવ તેર, મહીપી દુઝે મમ ઘેર,
(હસ) મોધું છે ગોરસ મારું, વડા વાતે બને નહિ વાર,
નથી લીધું કાંઈ તમારું, હું જલ્દિયુરે અતિ “રતિપતિ”થી કપાળા

સુ—શા સારે વાત જવાની બોલે, મમ જીવ ચડ્યો ચકડોળે;
લી—અણધટતારે ઘાટ તમે ધડશોમાં, આધા રો’ને અડશો માં,
સુ—(હસ) હું આધોધું અલખેલી, તજ તું ગભરામણ ઘેલી;
મહી મુલ કહો મન મેલી, તું હજવેરે ધુધટનો પટ બોલે—મ.
લી—રંગ રસિયારે; દુરિજનથી દિલ ડરીએ, કહી લાવ ખરો શું કરીએ
સુ—ગજગમનીરે, મુજથી નજર મીલાવે, નખ થી નયન નચાવે.

(હસ) કમકમનો ચંદ્ર કપાળે, તજ ગૌર ગુલાબી ગાલે;
ચિતકું ચમકાવે ચાળે, વશ કરવારે તસ વચને અનુસરીએ,
શું દુરિજનથી મન ડરીએ. ૩૪૫

લી—ઢાલાજીરે શી મન વાત વિચારો; મુજને વદશે ધણી મારો,
મારગડોરે મુકોને મન ગમતા સુંદર રાખું છું સમતા;
(હસ) ઠીક છો અબળા ઠગનારા, કરો આંખ તણા અણસારા.
મેં જાણ્યા વિચાર તમાગ, ધારોછો તે સ્વાર્થ નથી સરનારો મુ.
સુમતિ—ખરબાનો ફરબો સાડેતીન પૈસે એક મોતી—એ રાહ)

કામણગારી કે’ને મને વાત તારીરે, વાત તારીરે.

છેલ છખીલી છખી ફાંકડી આ દીસે અદ્ભુત.

ગુણહિણો ગામડીઓ બુંદા, એતો ભમતો ભુત. કા. ૩૩૮

ચતુર વિચિક્ષણ તું ચતુરાને, ધણી મુરખ સરદાર;

ચંપક વરણી કમમ ચાલે છે, ગમારથી ધરખાર. કા. ૩૩૯

લી—ડાલા ડમરા તમને પરતી લાગે વાત પ્યારીરે, લાગે વાત—એ ટેક.
પગ લેકળ દાવાનળ સળગે, એ અવલોકો આપ;

અમને પછી શીખામણ અપો, મોહન રાખી માપ. કા. ૩૪૦

ભડીમ છે ભુંડણના જેવી, આ ગણિકા ગુણ દિગ્;

દેમ પ્રેમ બાંધ્યો પાતળાયા, પુરણ થઇ પ્રવિર.

૩૪૧

મુ—દુખળી નારી ડાકણ જેવી, દેખી દિવમાં ડરીએ દેખી દાલ.

ભડી લાડી કુલની ગાડી ઘાડા મન ગંભીર,

ગણવંતી ગણત્ર છે ગોરી.....

લી—.....હરે પુરણનું હીર

બલે લલ તમાચો મારી મુખકું લલ રાખારે—મુખકું લાલ ૩૪૨

કરે પ્રસંશા પડિત પ્રણો, નીરખી નાળુક નાન;

રયામ સલુણા સ વે સ જો, પણ અમથો અહંકાર;

૩૪૩

અલખેલા ઉત્તર કુંડા ઉપજ્યા, આ કુંડા કમગ્નત,

કામજાગાન દેન બને છે વહે બરાબર વાત

૩૪૪

મુમતી ત્રીતાળ (પ્રમુખ પદ પ્રવેશ એ ૧૬)

મહીનું મુલ બતાવ, પ્રેમદા, પ્રેમ કરીર; મહી. (એ ૨૬)

આડી અવળી વાત જવાદે, શો છે તુજ મન જાવ;

શી રીતે બોલ્યા વિણ બનશે, અહીં નહી કંઈ અટકાવ.

ચાખું કેર જરીરે—મહીનું મુલ બતાવ.

૩૪૫

લી—મહીનું કરતાં મુલ શેઠ ખોટા દેખાશે—મહી—એ ૨૬.

રે અલખેલા આંખ ન મારો, હું અખળા અનુકુળ;

મોહન મહીની વાત મોટી શી, કહો તે કરીએ કળુજ;

સુંદર નહી શરમાશે, મહીનું કરતાં મુલ.

શેઠ. ૩૪૬

એક મંદાર મટકીની આપો, આ મહી અનૂત તુલ્ય;

એમ નહી તો અમ ઘેરે આંવા, હહા મટે થન ફૂલ;

નિત રહિ માણસુ ખ શો, મહીનું કરતાં મુલ

શેઠ. ૩૪૭

મુમતિવિહાર— ભેટવી દીપચંદી.

અધર્મ આમ તમે શું અડાવો, મુલ બરાબર અ બે બતાવે;

લી—આળ કરો નહી વેશ્યા બહેમાશે, મુકાને હાથ માગે મરણશે.

હુ તો અહીં નહીં આવું હવેથી, ફાંકડેનાવ શી ફાંક ફરેતી,
 સુ—નાહાંત્ર હક નવ લગ્યા ૧, સત્ય વિચાર સનુષ્ટી જણાવો ૩૪૯
 લી—કૃપણતા શેઠ તમારોતો કરવી, બહાણી વેશ્યાતણી હાજરી ભરવી
 દામ વીના દહાડો કર્યા થત. વળચે, માવ વેશ્યા મુખડી સમખજણેર ૫૦
 તમસમ પીયુને પ્રિયા મમ સરખી તે જેમશે માર મની મન હરખી
 સુ—મહેર આપીએઉંમાજતમારો, નિત્યેમેવખનનો આંધીએ ૧૦. ૩૫૧
 લી—છા પ્રિય પરવશ શું ઊયરોછો ખાલ પીલી મને ખોટીકંઠા છા
 મનુષ્ય વેંવારમાં રેવું છે મારે, હનુઓ જાણે તો મને ધોકણે મારે
 વાજડાં વાટ જોતાં હશે મારી.....

સુ—.....કંઈ મનમાં નથી આવતું નારી;

લી—રીસત કરેશેજન પણ નસિયા; વણલહદય કમળ મમવસિયા ૩૫૩
 આપનો ખોલ કદી ન ઊથાપું, એમને એમ હું આપને અપું
 બહાણ નથી નહિ નમથા વધારે. જાવ ધરે કરં બેટ અત્યારે; ૩૫૪
 કામ — (સૂણો દીલની તાપ્ત—એ ગાઠ)

હક હક અર્થી જને તારે ધેર ધુતારી ધુતવાને આવીરે (એ રેક)
 તારા પ્રયંચતી જણી મેંતો ધેર ધુતારી ધુતવાને આવીરે ૩૫૫
 તારા તારા મેં જાનો જંગ્યો છીનાળ, ધુ જગદી જને નગિતો

ખનીશ ખેજાહ. ૩૫૬

વહી મહાં મીઠાં કપટ વચન, ધુ કરે મલીન મેંતાજી તણ મન; ધુ.
 ખોટી બુદ્ધિએઆણસઅલીખાય, ધુ એતો માટી તારાહગણીશુંથય ધુ.
 તને દેખી આવેદાઝ દગાખાર, ધુ એક મકુટાંતી માગે છેતુ મહેર ધુ.
 તારા પોગળ થયું બધું પ્રકાશ, ધુ. હવે આવીશ નહિ મારેઅવાસ ધુ.

લીલાવતી — (ખુશ કરેધર્મા આવીને ભુરસાથી)

જેઠય કોણ ગાંડ મને તું કહેતાર નફટ ફટ ફટ તને રે;
 તારા દોકડા વેચી કરે જાનર, નફટ ફટ ફટ તનેરે.

લેશ નથી જગ લાડી તને લાજ ન રાંડ પાણી કરે છે પતરાજન

આખા મુલકનો અલી તું ઊતાર, ન, દુષ્ટ તારાથી નથી હું ડરનાર ન.
 ગઘસાવાળાને તમે ખતાવો ખાર ન, આઘ તન કરોછો ખુવાર ન.
 તારે ઘેર કંઈક પડી રહેગમાર ન, છેડાવાળી રડે એની નીત નાર ન.
 અરે તને અવલોકી થાય અંધ ન, તેથી તોડે સગાં સજ્જન સંબંધ ન.
 કંઈના વેચારી ધરેણા ધરખાર ન, કંઈને દગે કર્યાં દુનીયાની પાર ન.
 રમે તમારાથી જે પુરૂષ જાર, ન, એનો જગતનુ એકું જમનાર ન.
 તારી ખચીત ખલક ખુંદે ખાટ ન, તારું તન તેતો કૃતરાની ચાટ ન.
 તારી સોજતે જુગારી ચોર થાય ન, કેહી થઈ દરખારમાં દોરાય ન.
 ઘણાં ગણીકાના ધરમાં જનાર, ન, મધુપાન મુકી કુળાચાર ન.
 તુંતો માંદી નવા નવા કરેનીત ન, તારી ખોટી છે પીતળ જેરીપ્રીત ન.
 તને અડતાં મનુષ્યો અલડાય ન, તારા સંગથી નરકે નર જાય ન.
 અરે નથી મારે તારી ઓશીઆળ, ન, કેમખોડું ખોલે ખુટયો કાળ ન.
 રાંડ આવીશ રસિક કને રોજ, ન, તારા મમત ઊપર માથું મોજન
 માથું ફેડી તાંખજે તું હાથપાકુટ ન, હાહા મારા એમાટીએ માથુંકુટ ન.
 તને જોતાં ઉપજેછે મને ઝાળ. ન, જખ મારનારી જુહું મુકયુંઆળન
 કા--જુંડી રાંડ નીચ જાત ભરવાડ ધુતારી ધમકાવે મનેરે,
 અહીંથી તારી મહી મટકી ઊપાડ ધુતારી ધમકાવે મનેરે;

સુ--અસ અસ રાંડ ઝાઝું નહીં ખોલ આઘીરે તારું આવી ખન્યુરે
 હાથ કરી તેતો ખોયો તારો તોલ આઘીરે તારું આવી ખન્યુરે.

સુ--જંગલો જાંનટી પંજાખી ઠેકો જાળન મદ એ રાહ

માહું લગાડો તો મારા સમ છે સલુણીરે,

નથી આ નફ્ટમાં બે ગદામની જુણીરે;

વચમાં ખોલાવ્યા વિના ખોલી વઢકારીરે,

નીચમાં તું નીચ વેસ્યા નિર્લાજ નહારીરે.

૩૮૦

કામસેના--આમ ઉપરાણુ લઈ મને ધમકાવોરે;

એકનાં અનેક કહ્યાં એને ના અડાવો, આ. ૩૮૧
 આટલાં વરસ આણા આપની ઉડાવીરે;
 મને અપમાની તમે શરમ ન આવીરે; આ. ૩૮૨
 મંથારીનું મુખ દેખી પ્રિતી પલટાવીરે;
 વણિક જાતિની ખરી ખુશી આ જણાવીરે. આ. ૩૮૪

સુ - નહીં મારે ખાવાનું થયું છે મન તારે,
 જાને જાની માની ભુંડી માની કહ્યું મારે. ન. ૩૮૪

હી-- (એસી ચતુર નાર, એ રાહ.)
 મહી બહુ વેચાય અહીં નહીં અચાય અપમાન થાય.
 મહારો સદાય ક્યાંથી અપાય, નિચ આધીન નગીના મહી. ૩૮૫

સુ--આમ ચતુર નાર, કરી પુરણ પ્યાર ડર નવ લગાર;
 નિત્ય આવ્ય દરે લે મુક્તા હાર, વળી આપીશ દાગીના આ ૩૮૬
 એરવી--હાહરો, (ધન કાયકી જરીયાપે રાત રહે. એ રાહ,)
 આજ રંગમાં રસીલી પ્યારી રાતરહે. વીસ મ્હોર કાત્રને પ્રમાતલ્લો.
 કટુક વચન કુલટા નહિ જોલે આટલુ સલુણી સુખત સહે. આ.

હી--બીહાગ ત્રીતાળ (નિલાવો ખાંહ અંદેશી લાજ એ રાહ)
 નગીનારે, નેહ નજર કરી આજ (એ ટેક.)

જોખન ભુંણુ છો મમ જીવન તમને કર્યા શીરતાજ. ન.
 ઝેર જેવો હનુઓ હવે લાગે, નથ ગમે તસ ધરમાજ. ન. ૩૮૮

પણ રાત્રી રહેતાં અહીં પ્રીતમ, અજડ યગાડે કાજ. ન.
 ચોરી જરી ને વળી ચાડી છે જાનીમાં મઝાજ, ન. ૩૮૯

રસ લાગ્યો રંગરસ રમવાને. મ્હોર મજે રસરાજ. ન.
 અહનિહ હું આધીન અલખેલા, પણ નડવાની પીડાજ, ન. ૩૯૦

સુમ--રે ગણિકાને હું નહીં ગાંડું મનથી કરે છો મીજાજ. ન.
 લે આ વચન તન મન ધન તારું, નથીરે કરેલાનું કાજ. ન. ૩૯૧

લી--૫૦ પછી કેલ કરાર કરે પતી, આવીશ નિત્ય અધીયાજ. ન.
હુ રે જલે ભર્યાગણ સરજી પુરવ પુન્ય ફળ્યાજ. ૩૯૨

અંક તાનિય સમાપ્ત.

અંક ૪ થો.

પ્રવેશ ૧ લો.

સુ - (વંદના વંદના વંદનારે. એ ગઠ.)

મલધતિ તલપતિ રતીમતીરે રતી આકાંત રતી નથી તું ત્રિસગતી
તેનવોદા આરપાર રદ્યમાં ઉતારી સજળયપળયહુ ખરછા ચમકતીરે
સુખદાયક મમ લાયક લલના જન્મી એ આહરે ગતીવા જતીરે
વેતરેઉધું શું આમધિહતને વિધત્રી, સુધુણીહનુઆને ગેગ શુ હનીરે
ગધિહા સમાન માન એ મને ખતાને, કેવીકખુ જોવી હું કરે કૃતીરે
રમકજીવક કરતી હપણા આવશે રસીલી મંઠકુંમહાવયું મુખ ઉચરતી
પ્રેમપોથી પદાપુરી પદમણી પ્રવણીએ ગણીકા ગમ્પારમાં નથી ગતીરે
કામ--[આંધજી સદેશો કહેજો સ્થાનને એ રાહ)

કરમ તણી કથનીરે કયાં જતને કરે.

દીલકામાં મગજે દાવાનળ દુઃખને

૩૯૬

ભરવાગણ વેરણના લાંબયા થકો

ગેઠ જીવે નહી રનેલે મમ સન્મુખને.

કરમ ૩૯૭

મેજ મજા માણે છે મારા દેખતાં

લાજ ન આવે નિર્લજ છે લવલેશમે;

૩૯૮

હરનિશ એ ખે જણુ રે છે આનંદમાં;

કલેશ વિશેષ મને ઉપજે હમ્મેશન-

કરમ ૩૯૯

છેદ છે મહિયારી માને જાયશે,

મર્યો કંથ વશ કરું હવે હું કમળે;
 બહુ ખોલું તો સાડામાર વરસ તણે,
 તુડી જાય તન્ત પ્રીતમથી પ્રેમને કરમ. ૪૦૧
 ખાલી થયો ખળનો ધન ધુતી ગધ;
 એ મટકીની લે છે નીન એ મ્હેરબંને, ૪૦૨
 છાનુ ધાણુએ આપ્યું મુજને છેતરી:
 જાણુ પણુ આલે જરીએ નવ વેરબંને કરમ ૪૩
 શું સમાનવું સમજના સમજે નહી,
 છાત્ર ન છોડે પેલી છટઃ કીનાળગં ૪૦૪
 કિંચીત કેતાં મુજને ઉડે ખારગ;
 ફેંકે ફેંકે અમને ખોટું આગળ. કરમ ૪૦૫
 એ એ જાણુને હુંતો ધરમાં એકત્રી.
 ડાઘાં પોતે મુજને ગણે ગમારમે. ૪૦૬
 હવે કરું શું હાય નથી કાંઈ સુઝતું;
 આઢેરણુને આધીન મારો યારબં. કરમ. ૪૦૭

પટ--કુમરી પંખળી (અચરા પકર મોસે કરત, એ રાહ.)

પ્રિય તું ન રડ કંઈ કર ઉપાયે, જેથી વિકટ સંકટ ઝટ જાય
 મારી સજની

હા--એ છે નફટ નીડર નટખટ નથી નભતું, કપટ કાંય

ખોટી ખટપટ લટપટ નવ ખમાય,

મારું વિકટ સંકટ કયમ જાય.

મારી.

કપટ--પ્રિયતું નરડ કાંઈકર ઉપાય, જેથી વિકટ સંકટ ઝટ જાય મારી ૪૦૮

હા--અમન સતપું સુખકારીર હ્યો મન મોહન મહીલાની. ૪૦૯

હા--પરજ શાયણિ (મગ ચત્રન કાનસુ એ રાહ)

હજુએ નવ આતી અટકી, કેમ કરે જશે કાગળુ કટકી

નથી હઠતી પટકી મટકી, હજુએ નવ આવતી અટકી;

હૃદય નયન રજકણુ સમખટકી, છેલ જશે છટકીતટકી. હજુ ૪૧૦

લી- કઃલીંગડો (સિદ્ધાચળ શીખરે દીયોરે એ રાહ)

લી- અમૃત સરખું સુખકારીરે, લ્યો મન મોહન મહી લાવી;

મનમાં બજે વેરણુ મારીરે લ્યો મન મોહન મહી લાવી;

સુ--તુજ દહી દુધ છે ગુણુકારીરે, આવો મૈયારી.

૪૧૧

જમ સહુ રહેશે જખ મારીરે; આવો મૈયારી મારી;

કામ--લીધી લખમી મમ લુડીરે, મૈયારણુ વેરણુ મારી,

ચાકી હું માથું કુટીરે, મૈયારણુ વેરણુ મારી;

બધી હાથ તમારે બાજરે; મૈ માગે છે મહીમેતાજરે મૈ. ૪૧૨

લી- મીઠડા લ્યોને મહી મહુરે, કાળજકું કંકું થાશે.

આતો નથી અવર અજહુરે, કાળજકું કંકું થાશે.

૪૧૩

કામ-- (દેખી તોરી વફાદારી એ રાહ)

તું પાછળથી પડી મારી હું તારાથી હારી,

મેં તારું શું યોલ્ય બગાડ્યું નિત્ય આવી મમ દાર;

બરમાવે મુજ બરથાર પડાવે ખાર રીત શું સારી. તું ૪૧૪

જીવણુ મુજ મહી વિણુ નથી જમતા તે તુજ કને તૈયાર;

નથી ધરમાં એક દીનાર, આપ હિંધાર ગણી શાહુકારી. તું ૪૧૫

સુમ-- (બાદીઆને ગઇ મારીરે મછરીઆએ રાહ.)

શું કુટીલા તું હજી રહીરે કકળતી

એ અધિરા કેમ આપે હિંધારેરે.

સારા શાહુકારી તારી અહીંરે અસહથી. શું કુટિલા. ૪૧૬

લી-ગજલ (હમતો આશક હે તોરે એ રાહ.)

હશી વશી કરણુ કરી, બાન બુલાવી લાલા.

હમાં મમ પ્રાણુ નયન બાણુ લગાવી લાલા.

હથ. ૪૧૭

વળી પરિપુર્ણ અરસપરસ હાં પ્રેમ પ્રિતમ;

હ્યોને ડાણ માત્ર મહી મેં લાજ લુટાવી લાલ. હશી. ૪૧૮

આપું એની ચાર મટકી આજ ઉધરે વહાલાથી,

વધારે ન લેાય જ્યાં આધિન બનાવી લાકા. હશી. ૪૧૯

કામ—ગુસ્સે થઇ (ભેરવી દાઢરો. પ્રિય પાપીન જગેરે એ રાહ.)

મહી નથી લેતુરે જા હગાઇ તારીરે, જા હગાઇ તારી એ ટેક.

મીઠું મીઠું ખોલી ખાઇ ગઇ ફોલી કપટ આ કેતુરે. જા.

સરવ સદાઇ તુજ સમગ્નઈ, ઉભું ન રહેતુરે. જા. ૪૨૦

શેઠ વેચાગે, પણ મહી ખાશે, ક્યાં દુઃખ કરેતુરે; જા.

નિજ ધર ખોયું, જગમાં ન જોયું, મમ પ્રિય જોતુરે. જા. ૪૨૧

સમ—ભેરવી ત્રતાળ (દંતવિના ન પમા એ રાહ.)

એ જમવા અભિલાખ, સરસ મહી એ જમવા અભિલાખ એ ટેક.

માંચલુથી પણ અધિક મિષ્ટ છે; ચિક આ આગળ દ્રાખ. સ. ૪૨૧

આની તુલ્યે કદી ન આવે, સાકર આંખા સાખ; સ.

આ અમરત સમ ગોરસ આગે, દાય નહિ દુઃખપાક. સ. ૪૨૩

મહિયારી નિત આવે મંદીર, દીસે દીવાળી લાખ; સ.

તું ઇર્ષા અગ્નિમાં અપથી, ખુબ બળી શા ખાખ. ૪૨૪

કામ—(ભેરવ મન મોહન મોતલીવાળારે એ રાહ.)

મુજને બીખ માગતી તેંજ કરી, મુજને લાંખ માગતી તેંજ કરી.

તેજ કરી ધનમાત્ર મતા હની, દીલમાં નવ લેશ કરી, મુ. ૪૨૫

ના કહેતાં નિત નિત ધર આવે, ન તુજને નથી શરમ જરી; મુ.

કામ નથી ધરમાં તમ કેરું આ હું સત્ય વચન ઉચી. મુ. ૪૩૬

નકટાં. થઇ કદી પગ નવ દેશો, મમ ધામાં ફટકેલ ફરી. મુ.

આજ થતી કરો અડીક નમારું, હું ખોટી આ રાંડ ખરી. મુ. ૪૨૭

પ્રવેશ ૨ જો.

લીલા--શ્રીહાનો કા-રો-દીપચંદી. (તારણી દુજથી એ રાહ.)
 પ્રાણજીવન પુ'ઠે પુ'ઠે પધારો, અહિં છે એકાન્ત આવાસ અમારો;
 ક.મ કીડાંપતી હંનીશ કચ્છાં, મારેબ વનિતાની વિનતી સ્વીકારો,
 મુજ પરમાં નથી લખમીનું લેખું, વહાલા વિલારીને વહાલ વધારો. ૪૨૮
 શુ--તું જોયન મદમાતી મહિયારી, મેં તો દીકી દુજ નિપુણતા ન્યારી;
 હું ઉત્તમ કથમ આવું અધમ ધર, જગતમાં આખર જન્ય અમારી, ૪૨૯
 છાની રાખું તને છેલ્લે છર્જાલી, જાણીએ છે બધી જરી વિગરી
 હી--લાયરી કાલ જ તાઘો તમારી, હું ગણીકા થકી નથીરે નકારી. ૪૩૦
 હનુઆ ઉપર હવે રેત ન આવે અમ ધર આવો અન્ન અવનારી;
 મુ--જાણ કનીને જગતમાં શું કારણુ, હુ મધુકર તું તો માલતી મા'ી. ૪૩૧
 લીલાવતી--(પ્રમાણિકા છંદ અથવા કચ્છે રાહ.)

જરી ન કોઇ જાણશે, મનુષ્ય સૌ વખણાશે,
 પિયુ ધરે પધારીએ, મુકોતી વધારીએ.
 ડિયાટ અંગના ટળ્યા, સુલાગ્યથી પતિ મળ્યા,
 પછ્યાંગના વિમારીએ પ્રભુ મને સ્વીકારીએ.

૪૩૨

પ્રવેશ ૩ જો.

લીલાવતી-- પીલુ બરૂઆ દીપચંદી.

આપ કયા કરી અમને ઉગારો, બળતી અનગ અનળ થકં કારો. ટેક,
 આપે તજ ગણિકા કુલટાને, હનુઆ બુહાનં મે નેહ નાવાર્યો. આ.
 બુતમાફક ભમતાં ખટ મામ, બહીતોબહીતો બોળું આરે મિચાગે. આ.
 નિર્ભય રહે મમનાથ નગીન, આપ-૧ ચરણકનળ ચાંપનાતે. આ.
 રતિ અંતર રસિયા રમે રાખે, વિનિષ પ્રકારથી કાલ વિહારો. આ. ૪૩૪
 પ્રસન્ન કરેં પ્રભુ પાય પંડાટી, મહી માંખીણુ થકી શરાર સુધારો; આ.

ભોગવો સ્વર્ગ તણાં સુખ સ્વામી, કુકમ કદી નહીં તોડું તપારાઆ
 વિનય સહિત પુષ્ટું તમને વાસેશ્વર શંશય ટાળીયે એકઅમારો આ
 સુ—ઉત્તર આપીશ એનો બનાવર, સનેહસહિત અલખેલી ઉચારાઆ
 લી—સોનઠ જીલ્લો તોતાલ છોડે લંગારનામુરખ મોરી (એરાહ)

માયાના મુગટ મારા પરણ્યા કે કુંવાગરે,

શાને માટે આપે સગાં બહાલાને વીસાર્યાંરે,

૪૩૭

ક્યાં છે માતા પિતાજી તમારાં ક્યાં છે સજન કુટુંબરે

ક્યાં છે ક્યાંછે ક્યાંછેરે, સંબંધ નમાનાં સાચું બોલોસમમારાંરે

સુન—પવિત્ર પુણ્યાત્મા છે માવિત્ર અમારાંરે.

વેશ્યાની સોખતે તજ્યાં વગર વિચરેરે ૫

૪૩૮

આ નગરીમાં એહ વસે છે, વનિતા ગિયર વસેતરે,

વનિતા વનિતા વનિતારે અનુપમ આકૃતિએની તારેઅનુસારેરે ૫

ત્રિ તાળી ચોપાઇ દાલીગડો દીપચંદી,

તાન જેવી એ દીપતી દેખી, સરવે સુંદરતા તુજ જેવી,

હતી ઉચી તાન જેવી એતો, લટકે મટકે સમ તેતો. ૪૪૧

લી—હુંતો એને પતિ ઓળખુંજી, નિત મીઠી વેચવાને ત્યાં જડેજી

સારંગપુર તણા શેકની બેટી, નામે સીલાવની ગુણ પેટી. ૪૪૨

ખેલી વાત મુણી એની પાસે, આપને પછયું આજ ઉદ્ધાસે,

મારી સમયર શીયળ શોભાગી, દેખી આગુણ શો તમે ત્યાગી ૪૪૩

આપને ઘટે કરવું ન આવું કાંતો એહને અહીંયાં બેલાવું

સુ—સુનો સરપ જગાડીએ શાથી અનિ અડચણ થાય એમાંથી ૪૪૪

તુંછે સહ સખતાયક પ્યારી એનું કમ નથી અહિ નારી,

નિન ભાવતાં ભોજન કરશું રમ રંગમાં આ તણ રમશું. ૪૪૫

મલ્યું છે મન આપણા એનું અહિં શું છે પ્રયોજન એનું.

લી—આવું કરીએ નહિ ગન કાચું, સાંભળાને કહું સાચું સાચું ૪૪૬

પ્રિય પરણ્યા તમે મારી સાથ, એતો યાદ લાવો પ્રાણનાથ,
 ચઢી ચોરીએ હાથ દબાવ્યો, નખ દેખને નેહ જણાવ્યો; ૪૪૭
 તમ સાથ હીંચોળામાં હીંચી, ખશીયાણી પાડી ચીર ખીંચી
 લાગે આટલું તમને અધુર, કાલોતો ખીજી નીશાનીઓ પુર ૪૪૮
 મને અડધી એ એકલી મુકી, ગયા ચતુર પતિ બધું ચુકી,
 સુ—થઈ વિરમય સાબળી વહાલી મળ્યાં દંપતી કોડ દીવાળી ૪૪૯
 કર્યો કેમ મહિયારીનો વેશ, નવ જળ્યું કપટ નવવેશ,
 પ્યારી તારો છે પુરણ પ્રેમ પહેલાં આવો કહ્યું નહિ કેમ, ૪૫૦
 લી—મેંતો જળ્યું રસિક રીસાળ પાસે વેશ્યા વિષય તિષ જવાળ
 એથી મહિયારી સ્વાગ ધરીને, તમને વશ કર્યાં કપટ કરીને ૪૫૧
 સુ—સલ વાત સડળ પ્રિયા તારી, મારી અકરૂં મધ હતી મારી
 મારી રસમ સરવ તેં સુધારી, ધન્ય ધન્ય પતિવ્રતા નારી; ૪૫૨
 વેશ્યા લંપટ હું લજગાઉં, તારા ગુણ હું કેટલા ગાઉં.
 મારા કુળનું કલંક તેં કાપ્યું, તને અધિક સામાશી હું આપું ૪૫૩
 લીલા—(સુણ ચતુરમુખણ, પરનારીની, એ નાહ)
 મનહર મળતાં, મેં મનગમતું સરવે સુખડું માણ્યું;
 જગમાં જેતાં જ્યાં સમાગમ સમ મુખ અવર ન જળ્યું. ૪૫૪
 શીરતાજ તમે વેશ્યા ત્યાગી, લાવટ આખા જવની લાગી,
 પતિ પુરવ પુન્ય દશા જાગી. મનહર. ૪૫૫
 ઉગ્યાં સોવન સુરજ આજે, મમ વિજય તણા ડંકા વાજે,
 દુઃખન દેખી દીલમાં દાજે. મનહર. ૪૫૬
 જીન વચન સુધારસ ચિત ધર્યું, સાતે ક્ષેત્રે ધન વાવર્યું,
 પ્રતિદેન પ્રભુની પુજા કર્યું. મનહર. ૪૫૭
 પિયુ માત પિતા પામે લાગો, માશી અપરાધ તણી માગો.
 સંસાર તણો ચલવો સાગો, મનહર. ૪૫૮

પ્રવેશ ૪ થો.

સુમ--ખિલ્લે ગાગલ--(પારસ પ્રભુ દેખકે એ રાહ)

પિતા માતા ક્ષમા માગું, ઘણો લાજ પગે લાગું,
નીતિ પર લક્ષ ના દીધું. અવટતું કૃત્ય મેં કાધું. ૪૫૯

મયા કર માત તું મારો, અવજ્ઞા મેં કરી તારો
રહ્યો નથી કાઠનો વાર્યો, ઉઠ્યો કુળમાં હું અંગારો; ૪૬૦
થયો ગણિત તણો ચારી રમ્યો દીન રાત હું મારી;
એરે સૌ લોકમાં લાજું, હવે પસ્તાવું છું અંજું. ૪૬૧

સદાકૃપા--જકાળે સીવમકુ સખતાર હું એ રાહ

થાનું હતું તે થયું દાકરા, હવે તમે ચાલતે પાંસરા;
તને તેડી જાવી વહુ ડા'પણે, અતિ હાં આજે મળ્યા આપણે ૪૬૨
હી--ગયુ તિલ સડે વૃક્ષ તં પુન્યથી, નમું પાય હું મસ્તકે ભાવથી
સદા--અહુ બુદ્ધિશામી વહુ તું મળી..... ૪૬૩

હીના.....અંક આપ આશાપ આતો કૃપા; ૪૬૪
સે--શિયળ સાચવું તેં પ્રિયા સુતરી, વધો વેલ તારા થકી કુળતી
વધુ શું વહું ગુણ તારા વધુ, તને ધન્ય છે સુખ આપ્યુંઅધું ૪૬૫
અચળ તારું રહેતે મુહાસણપણું, સદા સુખમાં જીવતે તું બાણું
કળા કળરી જાતી તું કંથને, થતે પુન્યશાળીસુપુત્રો તને. ૪૬૬

પ્રવેશ ૫ મો.

કપટકળા

હલના ગજલ

આજલે ઉદાસઆંખ આંસુથી ભરી છાની રહેજીભીત્રી ગયોજીવછેતરી
કા-કા કરી બેહાલ લાલ ગહાકવિસરી, ઉઠેકુએઉતારી મુકીવતને જરી
કોષમાંભેલાધગયું રંધાછતીજરી,પ્રપંચએનોરંચખેડોઅપ્યોનહાં જરા
અકળાધગાઈ કેરખાઈ જપજ હું મરી, હાયહાય કાલમારોલેધગછરી

મીઠીઓ- [બેડો આપી બુકનો તાગેરે એ રાહ]

અરે દુઃખ આ ક્યાં ઉચારે બેડો ભડકે મન મારે; (બેડો.) ૪૬૭

પરણ્યા વિના પાનકા પતિ સાથે, રમીએ હરનિશ રંગ,
જેમન જતાં જતા રહે વેગના, સ્વા થીઆ તજ સંગ અરે ૪૬૮

ક--સુમતિવિદ્યાસથી સ્નેહ કરીને, વરજ્યો વેશનાનો વેપાર,
એ ભરવાડીને ભાગી લોભાણો, તમને કયો તિરસ્કાર. અરે. ૪૬૯

મૂણી દુઃખ આપું તનારે, બેડો મનકું પણ મારે-એ ટેક

કા-ભરવાડી નહો હતી ભામતી એમની, ભાગી ગઈ ભરથાર

વધી વિચિત્રજા પાણીઅણુની, ગણિત ગણાઈ ગમાર. અરે. ૪૭૦

ક--પેલું ક્યુતું મેં વાણીય. સ્વારથી, સમજ્યાં વિત્યા પંજી સફ
જોક તન મળશે મરી મંડળ, એના જેવા બાળ બહુ. સુગી ૭૧

એક મુકી બીજાં કરીએ વળી, બીજાં મુકી ત્રીજાં ભરથાર;

એમ અનેક ઘણી કરીએ એતો આપણો છે કુળાચાર; સુગી ૪૭૨

કા-ધિક કુળ ચાર આપણો એવા; સ્વામીનાં જ્યાં ન સુમાર,

ચાર બોલાયા બગરમાં બેસવું, લાજ મળે ન લગાર સુગી ૪૭૩

ચાર જુગારી ઉચકાઓ આપણી, પ્રાંતિ કરે બેસી પાસ;

આપણોને વળી આપણા ચારનો વિશ્વ કરે ન વિશ્વાસ અરે. ૪૭૪

બેળવી કંઈકને ભરમ બેળાવાંએ, ધરીએ ન મંડે ધમ,

હાય હનરો હરામીની સાથે, દરીએ નીચ. નિત્ય કર્મ. અરે ૪૭૫

કંઈક વેશ્યાઓને જીવથી મારે છળ થકી હેતી જેમ;

દુષ્ટ કાઈ દુષ્ટો દેખને માંશે !!! આપણને પણ એમ અરે. ૪૭૬

ભલકો મારી ભલે ચઢિદામાં ચાલો, ઝાલી ગુલાબના ગુચ;

સદ્ગુણી માણસ સમજે વેશ્યાને, તરણા થકી પણ તુચ્છ અરે ૪૭૭

ઓંઝી અકલની ઉત્તમ કુળની કંઈક નાચ પ્રસંગથી નાર,

વહાલાં તજીને બને છે વારંમના, વહાલો કરી બલિચાર, અરે ૪૭૮

એતો ઘણું દુઃખ પામે આપણથી, જ્યારે જોખન જાય,
કંડા પડે કાલાનાર જડે નહિ, મરનાથી મડદું સુંથાય, અરે. ૮૭૬
પરભવ પાપ કર્યા પશ્ચિણ અંગે વેશ્યને અવનાન;
આ ભવમાં પણ અધિક કરી અંધ, નરકે જલ્પું નિરંધાર. અરે. ૪૮૦
વેરી ગણી વ્યભીચારીએ વરજી પરણી થકી કરી પ્રેમ;
એક કોડી પણ મારી કને નથી, કને હવે કરું ક્રમ. અરે. ૪૮૧
કપર—મારી બાઈ મનમાં ન મુઝાશો, રનેહ રહેજો મમ સાથ.
વેશ્યા વેપાર પ્રપંચ બધો તજી, જપશું હવે જગનાથ. સુ. ૪૮૨

પ્રવેશ ૬ ઠો.

શુગ— બડાલાજીની વાટડી અમે જોતાં (એ ગાહ.)
લીલાવતી નાથ નિજ ધરલાવીરે, ગણિકાને ગોથું ખરાવી લી. ટેક,
મળીએ આવ્ય બહાલી સખી મારીરે માત તાતની શોભા વધારીરે
કીરતી પ્રસરી જગ તારી. લીલા. ૪૮૩
બહુ રૂડા માયાપતી બેટીરે, હતી હેલ છબોલાયી છંટીરે;
ભરથાર થકી ભડે બેટી, લીલા. ૪૮૪
લી—સખી શરીરે તો છે સાજી તાજીરે, મારાં સુખમાં છે માતપીનાજીરે;
શુગ—સારો નિવસ સુણી થયાં ગજી, પ્યારી સખી પીયર પનોતી;
પધારોરે સૈાર વર્ગને હરથ વધારો—પ્યારી—ટેક. ૪૮૫
ભગો બોળા સંસારની રીતીરે, હુંશ શિયળ પ્રભાવથી રીતીરે;
લી—વાયળા જમી વાટ જોતીની, જનવા હોડા પિયર હવે હુંતો
આયુરે, માત તાતને શીષ નમાવું જમવા—ટેક. ૪૮૬
મને આજા સાસુજીએ આપીરે, પુછ્યુ છે પતિને તથાપિરે,
જેરી કરજાથી જથ રહ્યો વ્યાપી, જમવા— ૪૮૭

પ્રવેશ ૭ મો.

શુભતિ—બનઝાગે. પ્રિય મિત્ર વીના હો લાઘ (એ ૬૬.)

હું વિપય અંધ અવિચારો, સદગુણી પ્રિયા સુખકારી.

આચાર કરી નીજ અળગો, વેશ્યા વાઘણને વળગ્યો;

માડી બુદ્ધિ ચઢ મારી, સદગુણી પ્રિયા સુખકારી.

૪૮૮

મંકટવત મને માડી, દિગ્વળ કુળ એખ લગાડી;

એ વેશ્યા હવે નિસારી, સદગુણી પ્રિયા સુખકારી.

૪૮૯

ખડુ મોટા ધરની બાળા, એ ગાંધર ગુણ મણીમાળા;

મુજ માટે થઈ મૈયારી, સદગુણી પ્રિયા સુખકારી

૪૯૦

અગણીત હરી દ્રવ્ય અમારું, તેં ભયું હતું ધર તારું;

ધિક્ક ગણિકા વિપય વિકારી, સદગુણી પ્રિયા સુખકારી.

૪૯૧

વેશ્યાને ભાખ મંગાવી, એથી અધિકું પન લાવી;

તું પ્રમ બતાવી ખારી, સદગુણી પ્રિયા સુખકારી.

૪૯૨

મેં માત પીતા અપમાની, તજી બીક બધી દુનીયાની;

હું કાગ દ્રાખ ધિક્કારી, સદગુણી પ્રિયા સુખકારી.

૪૯૩

મમ સમ જે કુદર્મ કન્શે કરી મોત વગર તે મન્શે;

ક્રમ શુળી ચરયા બલિચારી, સદગુણી પ્રિયા સુખકારી.

૪૯૪

વેકુ છું વિયોગ વાર તું ગઈ સુઆવડ સાર;

આજ્ઞા માગીને માની, સદગુણી પ્રિયા સુખકારી.

૪૯૫

બહાલ એ વંશ વધાર્યો, આહા પુત્ર પ્રસર્વયો પાંગ;

આ ખખર લખી ખુશકારી, સાકર બહેંચાવું મારી.

૪૯૬

પ્રવેશ ૮ મો.

લીલા - માતા જસાદા જુલાવ, એ નાગ.

પ્રમે પહોડયા છો કુળદીપક મારા પારણે,

નીરખું હરખુ તુજને લાડકવાયા લાલ;

કાળજી આંજેલી અલખેલી લાગે આંખડી,
 તારા ગોગ ગોરા ગુલાબ સરખા ગાલ;
 અલોલોલો હાલો હાલો વ્હાલા વિઃવિલાસને. એ ટેક. ૪૬૭
 નાનકડા રજ મોટા થાઓ નિશાળે મુકીએ;
 બણીશ તો પંચાવીશ ગોરી વહુ ગુણખાણ
 હમણાં આરીને બાપાજી તારા તેડશે;
 જાગ્યા જાગ્યા જાગ્યા જાગ્યા જીવન પ્રાણ—અલો. ૪૬૮

શુભતિ— કૃપા કરજે દેવ મુનિ— એ રાહ.

ભાઈ જાગ્યા કે હજી સરકાર ઉઘે છે,
લી—આવો તેડાને જીઓ તમ કામું જીએ છે,

શુ—શું આજ ઉઠ્યા ઉલાસે, આવો શેઠ અમારી પાસે;
 મુઠ પકડી વિઃવિલાસે, ક્યું કુકુરે હત તારું બલું થાયગાડા;
 મારાં ચોખારે લુગડાં અધ્યા તે બગાડ્યાં. ૪૬૯

ચતુર્થ અંક સમાપ્ત.

અંક ૫ મો.

પ્રવેશ ૧ લો.

શુભતિ—(બુલણાછંદ બેરવી પાસ શંખેશ્વરા (એ રાહ.)
 વીરવિલાસનું લમ ક્યું મમ થઈ, વાવયું વિત જશ ખુબ વાધ્યો;
 આધિવ્યાધિ દળે જેથી મુક્તિ મળે, કર્મ તજી પર્મ નહી ધર્મ સાધ્યો.
 સરવ સુખ કરણ આચાર્ય ઉપદેશ છે, ચરણ વંદન કરી ચંચલમાયું;
 ઓધઅધહરણ મુનિતેહ તારણ તરણ, શરણ કરી ગૃહણ સંસાર ત્યાગ.
 આજને કાલ કરતાં ગયો કાળ બહુ, આજ પંપાળ આ માલમાયા;
 કાલ બેકાલ થઈ કાળ કરવો પડે, કાળની કાળમાં જો ઝલાયા;
 શમ શવણ પ્રમુખ રીદિ મુકી ગયા, જગતમાં એમ સૌ જાનનાયું.

ઓધઅધહરણુ મુનિ. તેહ તારણ તરણ, શરણ કરી મહણ સંસાર લયું
 વિઃક સંસાર સુખ નરકમાં ગરક થઇ, આખ જાણી ક્યુ ન જોયુ
 અથો ઉપાજવા અર્થ અળગો કરી; આટલું આકેખું વ્યથ ખાણું
 શુદ્ધ શ્રદ્ધા થઇ ન્યુનતા નવ મળી, આજ મમ પુર્વનું પુન્ય જગ્યું
 ઓધઅધહરણુ મુનિ તેહ તારણ તરણ, શરણ કરી મહણ સંસારલાગું

પ્રવેશ ૨ જો.

લીલા—(રામકાળી) શ્રી સિદ્ધાચળ ભેટવા એ રાહ)

ધર્મધોપ સુરીશ્વરજીને વીરા વંદવા જઈએ:

સદ ઉપદેશ સુવા સમો, મુણતાં સુખ લઈએ.

પરલવના પુન્ય ઉદયથી, ન-ણે નિમ્રંથ નારખ્યા.

ભવ્ય કમળ પ્રતિ ઓધવા, સુરી સુરજ સરખા.

ધર્મ. ૫૦૨

લી -માણ મુનિવર વંદવા, આજ હું પાણુ આવું.

૫૦૩

કરનેડી પિનંતી કરી, ઘેર જોરવા લાવું,

પ્રવેશ ૩ જો.

લી—(નાથ કેસે ગજકો બધ છોડાયો એ રાહ)

સુરી મુખ સાંભળી શીજન વાણી, જુડી મને જગતની માયા જણાણી.

વડ બીજ માફક કર્મ વધે છે, પાપ કરો નહિ પ્રણી,

પરલવ પોપટ પાંજરે પુરી કાંધી મેં કર્મ કમાણી સુરિ. ૫૦૪

પોપટડી સાડી બાર વડી સુધી, દીક્ષમાં વિજેગે દુલાણી;

જેથી હુંતો સાડાગાર વરસ લગે, રિહના જાણે રિધાણી,

કર્મ નિટંબના પરલવ કેરો આ, જાતિ રમરણ થતો જગણી.

દંપતિ દિક્ષા મહણ હવે કરશું, પરણવા શિવ પટનાણી સુરિ. ૫૦૫

વીર—(મને મુકી ગયો છે મારો છેલ્લોરે, એ રાહ.)

અરે મુજને મુકીને આમ એકલોરે, થશે સાધુજી તમે શું અરેખાન;

માત તાન ચારી શી વધે થઈ વિચારીએ

શીરઘ્ન નીચીકપ છો હું ઠોકરે, વેડી શરીર કેમ વિરહ વળખાવ. ૫૦૭
 મને ખુશદિખીને તમે ખુશી થતારે મને દુઃખી દેખી કંતાં આંસુ પાતમા !
 કરી મોકું થતું આવતાં નીશાળયારે વાળુ વખતવિતે કરતાં વલોપાન
 પિતાવિના મને કાણુ સમજવશેરે ભાષભાષ કવી લોક રીતભા- ૫૦૮
 હજુ દીવ ગાથું મેં નથી દુકાનમારે ગુંમ કરવી ક્યાં વેપારતણી વાત માત
 લી—કુસકાંલકને આમરડવું કાલ્યાદીકારે તને શોભતું નથી અરસુમળુ
 મારા પ્રાણ સંજમ લેવાની આપ્ય સંમતિરે. (એ ટેકા ૫૧૦)

સુખપ્રાપ્તિસદા શ્રદ્ધામ સાંવળેરે, સુખજે રાગસીત વિતરાગવાણ મા
 વીર— (જકાવો સીતમકુ સજવારે હું એ રાહ.)

વિનય મુજને માત સાથે વડયો, હડીતાદથી હું તમેને નડયો:
 કહી તોય તે રીસ માં નથી કરી મને સુખ માટે દુઃખી થઈ ખરી
 પિતાજી ઉછાળી દરો પાતડી હથી કાઢના હેનથી હરધડી;
 મને પાળી પોળી ભળ્યાઓ મળું, કપાળુ પીતાજી કહુ કેટલું ૫૧૧
 શુ— સુકત કરના હોયસો કરલે (એ રાહ) મેનીમાં પણ ગવાય છે
 સ્વાસ્થીઓ સંસાર અરે આ સ્વાસ્થીઓ સંસાર ટેક.

અમે થયું અણગાન, અરે આ સ્વાસ્થીઓ સંસાર. અરે. ૫૧૫
 ઘોરી કાંધે ખરી મુંસરે, વહે ત્યાં મુઝી ભાગ

નિજ ગરજે ધૂત પાય પગણે, પડી નીરે નહિ ચાર. અરે. ૫૧૬
 કમાય ત્યાંસુધી કહે કાકા પુત્ર દિક પરિવાર;

ડોસો કાઢ દરકાર કરે નહિ વૃદ્ધ બને જે વાર. અરે. ૫૧૭
 સાવધાન દિસે સ્વાસ્થ્યમાં, નિજ નિજના નરનાર;

ગળે બાપા કહે મ ધવને, મારે ડહણે માર. અરે. ૫૧૮

મ્હોટા મ્હોટા મહેલ બનાવી, કરી બાગમાં ખહાર;

માત્ર મના ધન દોહતમાંથી લેશ ન આવે હાર. અરે. ૫૧૯

હજુ અરથે મેં અરથ ઉપાન્યું કરી વિવિધ વ્યાપાર;

વીરવિલાસ તને પરણ્યાવો હવે ધણો હુશીયાર. અરે, ૫૨-
 નાં સંજમી સરવ નકામાં અંતે અલગ થનાર;
 પુન્ય પાપ બાધીને પલ્લે જનમ્યું તેહ થનાર. અરે, ૫૨૧
 શ્રદ્ધા સધીત જનધર્મ પાળજે નીજ શક્તિ અનુસાર;
 નીલ્ય નેહથી સ્તવજે શ્રીજીન મંગળ સુખ દાતાર,
 એથી તુજ સદ્ગુણ મનુષ્ય અવતાર અમે થશું અણગાર અથી. ૫૨૨
 પંચમ અંક સમાપ્ત.

કળસ.

સર્વ પાત્રો—ધનાશ્રી વિનતિ ધરજે ધ્યાન (ત્રિતાળ ધીમે)
 નાટક નવીન રસાળ રસીક રમ્યું નાટક નવીન રસાળ એ ટેક.
 શુભતીવિલાસ લીલાવતી.—સુંદર દંપતી અતી સુકુમાળ,
 સંજમ પાળી સુરગતી સાધી નરક તીર્યક ગતી ટાળ રસિક—૫૨૩
 એકાવતારી એ નરનારી વંદુ ભાવ વિશાળ;
 ધન ધન ભવિજન જે શુધ સંજમ આરાધે ઉજમાળ રસિક—૫૨૪
 શ્રી જીન ઉત્તમ શિષ્ય પદ્મના રૂપના કિર્તિ કપાળ;
 તાસ શિષ્ય ઉદ્યોત વિજય પંચ ગીતારથ ગુણ માળ; રસિક—૫૨૫
 તે મુનિના શિવરામ થયા શિષ્ય ગુરુ આણા પ્રતીપાળ,
 તેહ પીતા ગુરુ પાય પસાયે, તુટી જડમતી જાળ. રસિક—૫૨૬
 વિક્રમ સંવત્સર ઓગણીસને ત્રેતાળીસની સાલ;
 વડનપગમ્ભમાં રાજશુરિન્દ્ર, રાજે ઝાકઝમાળ. રસિક—૫૨૭
 ઓતા સદ્ગુણી ભુલ જો ભાળો, કરશે માફ મયાળ;
 રનેહ સહિત નાટક નિરખતાં, શંકમાં મંગળમાલ રસિક—૫૨૮
 અણુહિલપુર પાટણનો વતની, રાજનગર રહું હાલ;
 જૈનશાળામાં જૈન અધ્યાપક, શિવશુત કેશવલાલ; રસિક—૫૨૯
 સંગીત લીલાવતી નાટક પંચાંગી સમાપ્ત

જાહેર ખબર.

સંગીત લીલાવતા નાટક તથા પ્રવિત્ર લીલાવતી નાટકોના ગાયન વીગેરે નીચે લખેલા ઠેકાણુથી રોકડી કીમતે મળશે.

શ્રી દેશી નાટક સંપાદનું મુકામ જે ગામ હોય ત્યાંથી

અમદાવાદ—અ.ચ. પટેલ કેશવલાલ શીવરામને ત્યાંથી

“ મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે બુકસેલરને ત્યાંથી

શ્રી સંગીત લીલાવતા નાટક તથા પ્રવિત્ર લીલાવતી નાટક ગદ્યપદ્યાત્મકના

કાર્ડ અધ્યાપક કેશવલાલ શીવરામના ઘેર

કે. હાજીપટેલની પાળ નં. ૬૮૨

અનુપમ અને સચિત્ર નવલકથા.

લતા અને લલિતા.

ભાગ ૧-૨-૩ દરેક ભાગમાં ચાર સુંદર શૈલોગ્રાફીક ચિત્રો.

દરેક ભાગના પૃષ્ઠ ૨૦૦ દરેક ભાગની કિં. ૦-૧૨-૦

લતા અને લલિતા એ બે બહેનો હોવા છતાં જુદા જુદા રંગ ઢંગમાં અને જુદા જુદા સ્વભાવની માતાઓના સહવાસમાં ઉછરવાથી તેમનામાં જે કંઈ જવામાં આવે છે તેનું દિગ્દર્શન અંગ્રેજ કુવારિનાં પ્રેમ દર્શનથી હિંદુ છોકરી ઉપર કેવી અસર થાય છે, કેળવાયલા પુત્રને ચોક્કસ કુમારીકા સાથે પરણાવાની ફરજ પાડનાર પિતા કેવું માહું પરિણામ મેળવે છે. તે સમગ્રું પ્રથમ ભાગમાં આવે છે. બીજા ભાગમાં વાર્તાના નાયકનું વાનપ્રસ્થ જંગીરાજ સાથેના સહવાસનું તથા સુર્યસિંહ શોભાના અને રમાના સ્નેહ દરશનનું ચિત્ર આવે છે. સ્વર્ગમાંથી નંદિતાના પત્રો વાંચવા જવા છે તે વાંચાને પરલોકનું ભાન કરાવે છે.

મળવાનું ઠેકાણું,

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે બુકસેલર.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

